C/2025/6534

4.12.2025

KOMISSION OHJEET

Komission tiedonanto – teollisuuspäästöportaaliasetuksen (asetus (EU) 2024/1244) 13 artiklan h alakohdan mukaiset paikan, laitoskokonaisuuden ja laitoksen määritelmien käytännön soveltamista koskevat ohjeet

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(C/2025/6534)

Tämä komission tiedonanto on tarkoitettu kansallisten viranomaisten avuksi asetuksen (EU) 2024/1244 soveltamisessa. Ainoastaan Euroopan unionin tuomioistuimella on toimivalta antaa sitovia tulkintoja unionin oikeudesta.

Euroopan ympäristökeskus on laatinut ohjeet Euroopan ympäristökeskuksen ihmisten terveyttä ja ympäristöä käsittelevän eurooppalaisen teemakeskuksen tuella. Komissio kiittää teollisuuspäästöportaaliasetuksen asiantuntijaryhmän jäseniä ja tarkkailijoita arvokkaasta panoksesta. He osallistuivat hankkeeseen aktiivisesti ja antoivat siihen korvaamattoman panoksen koko sen keston ajan, myös työpajoissa ja kirjallisissa kuulemisissa.

SISÄLLYS

Tiivistelmä 4

1. Johdanto 4

2. Maantieteellinen hierarkia 5

3. Määritelmät 7

3.1 Paikka 7

3.2 Laitoskokonaisuus 8

3.3 Laitos 9

3.4 Laitoksen osa 10

4. Teollisuuspäästöportaaliasetuksen mukaisten raportointiyksiköiden luokittelu 10

4.1 Teollisuuspaikan määrittäminen teollisuuspäästöportaaliasetuksen mukaista ilmoittamista varten 11

4.2 Laitoskokonaisuuden yksilöiminen teollisuuspäästöportaaliasetuksen mukaista ilmoittamista varten 12

4.3 Laitoksen määrittäminen teollisuuspäästöportaaliasetuksen mukaista ilmoittamista varten 12

4.3.1 Kiinteä tekninen yksikkö 13

4.3.2 Suoranaisesti liittyvät toiminnot 15

5. Esimerkkejä eri aloilta 16

5.1 Sähköntuotanto 16

5.2 Jätesektori 18

5.3 Jalostamo ja petrokemiallinen tuotantopaikka 19

5.4 Lääketeollisuuden tuotantopaikka 20

5.5 Jätevesipäästöjä useista laitoksista samassa paikassa 22

5.6 Siipikarjan tai sikojen tehokasvatuslaitokset ja teurastamot 24

5.7 Muut kuin teollisuuden päästödirektiivin mukaiset alat ja toiminnot 25

5.7.1 Keskisuuret polttolaitokset 25

5.7.2 Maanalainen kaivoslouhinta ja siihen liittyvä toiminta, mukaan lukien raakaöljyn tai kaasun tuotanto joko maalla tai merellä (jos ne eivät kuulu teollisuuden päästödirektiivin liitteen I soveltamisalaan) 25

5.7.3 Avokaivoslouhinta ja louhinta (jos ne eivät kuulu teollisuuden päästödirektiivin liitteen I soveltamisalaan ja jos kaivannaistoimien kohteena varsinaisesti olevan alueen pinta-ala on vähintään 25 hehtaaria) 25

5.7.4 Yhdyskuntajäteveden käsittelylaitokset (joiden kapasiteetti on 100 000 asukasvastinelukua tai suurempi) 28

5.7.5 Rehuruokintaan perustuva vesiviljely, jonka vuotuinen tuotantokapasiteetti on yli 500 tonnia .. 28

5.7.6 Laitokset, joissa rakennetaan ja/tai puretaan laivoja tai maalataan laivoja tai poistetaan niistä maali ja joihin mahtuu 100 metriä pitkiä tai pidempiä laivoja 30

5.7.7 Veden elektrolyysi vedyn tuotantoa varten teollisessa mittakaavassa – teollisuuden päästödirektiivin liitteen I soveltamisalaan kuulumattomat laitokset 30

6. Päätelmät 30

Lyhenneluettelo

Lyhenne	Nimi
CID	Komission täytäntöönpanopäätös
CCGT	Yhdistetyn syklin kaasuturbiini
DAA	Suoranaisesti liittyvät toiminto
ETA	Euroopan ympäristökeskus
E-PRTR	Epäpuhtauksien päästöjä ja siirtoja koskeva eurooppalainen rekisteri
Teollisuuden päästödirektiivi	Teollisuuden ja karjankasvatuksen päästöjä koskeva direktiivi
Teollisuuspäästöportaalia-setus	Teollisuuspäästöportaalin perustamista koskeva asetus
INSPIRE	Euroopan yhteisön paikkatietoinfrastruktuuri
LCP	Suuri polttolaitos
MCP	Keskisuuri polttolaitos
MCPD	Keskisuuria polttolaitoksia koskeva direktiivi
UNECE	Yhdistyneiden kansakuntien Euroopan talouskomissio
WI	Jätteen (rinnakkais)poltto
WWTP	Jätevesien käsittelylaitos

TIIVISTELMÄ

Asetuksen (EU) 2024/1244, jäljempänä 'teollisuuspäästöportaaliasetus', 13 artiklan h alakohdassa edellytetään, että komissio, jota avustaa Euroopan ympäristökeskus, laatii ja saattaa määräajoin ajan tasalle jäsenvaltioita kuultuaan asetuksen täytäntöönpanoa tukevat ohjeet. Ohjeissa vahvistetaan, miten asetuksessa säädettyjä paikan, laitoskokonaisuuden ja laitoksen määritelmiä sovelletaan käytännössä.

Tässä ohjeasiakirjassa esitetään puitteet teollisuuspaikkojen ympäristötietojen täsmälliselle ja yhdenmukaiselle ilmoittamiselle EU:ssa. Sillä pyritään selventämään i) komission asetuksessa (EU) N:o 1089/2010 ([1]), jäljempänä 'INSPIRE-asetus' (Euroopan yhteisön paikkatietoinfrastruktuuri), vahvistettuja termien "ProductionSite", "ProductionFacility" ja "ProductionInstallation" määritelmiä mukauttamalla ne teollisuuspäästöportaaliasetuksen määritelmiin; ja ii) teollisuuden päästödirektiivissä 2010/75/EU ([2]), sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä (EU) (EU) 2024/1785, vahvistettua "laitoksen" määritelmää. Asiakirjassa selitetään, miten nämä määritelmät sopivat INSPIRE-asetuksen paikkatietojen jakamista koskevassa kehyksessä edellytettyyn hierarkkiseen ilmoitusrakenteeseen.

Keskeisimmissä jaksoissa annetaan ohjeita i) paikkojen, laitoskokonaisuuksien ja laitosten määrittämisestä; ii) teollisten yksiköiden välisten teknisten ja toiminnallisten yhteyksien kuvaamisesta; ja iii) siitä, millaisissa tapauksissa useita laitoksia olisi pidettävä yhtenä laitoskokonaisuutena. Asiakirjassa käsitellään myös "suoranaisesti liittyviä toimintoja", joka olisi otettava huomioon ilmoitettaessa laitoksen päästöjä.

Tässä ohjeasiakirjassa annetaan erilaisia esimerkkejä teollisuuspäästöportaaliasetuksen mukaisen ilmoittamisen tueksi. Se ei kuitenkaan ole tyhjentävä eikä kata kaikkia mahdollisia tapauksia. Kunkin jäsenvaltion ilmoittamisesta vastaavan toimivaltaisen viranomaisen on sovellettava ohjeita oma kansallinen konteksti huomioon ottaen.

1. JOHDANTO

Teollisuuspäästöportaaliasetus ([3]) hyväksyttiin 24. huhtikuuta 2024, ja sillä korvataan epäpuhtauksien päästöjä ja siirtoja koskevan eurooppalaisen rekisterin perustamisesta annettu asetus ([4]). Sillä perustetaan EU:n tasolla yhdennetty epäpuhtauksien päästöjä ja siirtoja koskeva rekisteri, ja näin ollen sillä pannaan täytäntöön epäpuhtauksien päästöjä ja siirtoja koskevista rekistereistä tehty YK:n Euroopan talouskomission (UNECE) pöytäkirja ([5]), jota kutsutaan yleisesti PRTR-pöytäkirjaksi tai Kiovan pöytäkirjaksi. Ensimmäisen ilmoittamisen ajankohta on tarkistetun asetuksen mukaan vuonna 2028, jolloin jäsenvaltiot ilmoittavat komissiolle tiedot teollisuuslaitosten päästöistä ja siirroista, resurssien käytöstä ja asiaan liittyvistä muista tiedoista ilmoitusvuoden 2027 osalta.

Teollisuuspäästöportaaliasetuksella muutetaan päästöjen ilmoitustasoa verrattuna E-PRTR-rekisteriin, sillä siinä siirrytään (yhden tai useita laitoksia käsittävän) laitoskokonaisuuden tasolta laitostasolle. Näin parannetaan yhdenmukaisuutta ja johdonmukaisuutta suhteessa teollisuuden ja karjankasvatuksen päästöistä annettuun direktiiviin 2010/75/EU ([6]), sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä (EU) 2024/1785, jäljempänä 'teollisuuden päästödirektiivi', jolla säädellään teollisuuden päästöjä laitosten lupamenettelyn avulla. Teollisuuspäästöportaaliasetuksella voidaan näin tukea paremmin teollisuuden päästödirektiivin tavoitteita ja täytäntöönpanoa ja mahdollistaa kyseisen direktiivin tehokkuuden arviointi. Näiden ohjeiden laadinnassa otettiin huomioon 18. tammikuuta 2019 annettu kooste *Answers Given by DG Environment on the Implementation of the Industrial Emissions Directive – Chapter 1* (ympäristöasioiden pääosaston antamat vastaukset teollisuuden päästödirektiivin täytäntöönpanosta – 1 luku) ([7]).

Laitostason ilmoituksiin siirtymisellä odotetaan olevan vähän vaikutusta teollisten toimintojen päästöjen ilmoittamiseen useimmissa tapauksissa, joissa yksittäinen laitoskokonaisuus käsittää yhden laitoksen. Muissa monimuotoisemmissa ja monimutkaisemmissa tilanteissa tarvitaan ohjeita ja suosituksia siitä, miten ilmoitusrakenteen muutokseen reagoidaan ja miten käytännössä sovelletaan teollisuuspäästöportaaliasetuksessa vahvistettuja paikan, laitoskokonaisuuden ja laitoksen määritelmiä. Teollisuuspäästöportaaliasetuksen 13 artiklan h alakohdassa säädetään, että komissio, jota avustaa Euroopan ympäristökeskus, laatii tällaiset ohjeet jäsenvaltioita kuultuaan.

([1]) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A02010R1089-20231119.
([2]) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A02010L0075-20240804.
([3]) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A32024R1244&qid=1716560231787.
([4]) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=celex%3A32006R0166.
([5]) https://unece.org/DAM/env/pp/prtr/Protocol%20texts/PRTR_Protocol_e.pdf.
([6]) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A02010L0075-20240804.
([7]) https://circabc.europa.eu/ui/group/06f33a94-9829-4eee-b187-21bb783a0fbf/library/cbcfa4fc-cb8e-4cd7-bf7a-cbba10c28fb4?p=1&n=10&sort=modified_DESC.

Tämän ohjeasiakirjan tavoitteena on täyttää kyseinen vaatimus i) antamalla esimerkkejä paikoista, laitoskokonaisuuksista ja laitoksista; ii) antamalla alakohtaisia esimerkkejä laitoskokonaisuuksien ja laitosten välisistä yhteyksistä; ja iii) antamalla suosituksia siitä, miten näitä olisi sovellettava ja käsiteltävä ilmoitettaessa teollisuuden päästöjä. Tämän asiakirjan tärkein tavoite on antaa teollisuuden toimijoille ja jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille yhteinen tulkinta käsitteistä ”laitoskokonaisuus” ja ”laitos”, kun on kyse teollisuuspäästöportaaliasetuksen mukaisista ilmoituksista. Tavoitteen saavuttaminen varmistaa yhdenmukaisemmat ja tarkemmat ilmoitetut tiedot.

Tässä ohjeasiakirjassa annetaan erilaisia esimerkkejä teollisuuspäästöportaaliasetuksen mukaisen ilmoittamisen tueksi. Se ei kuitenkaan ole tyhjentävä eikä kata kaikkia mahdollisia tapauksia. Kunkin jäsenvaltion ilmoittamisesta vastaavan toimivaltaisen viranomaisen on sovellettava asiakirjaa kansalliset olosuhteet huomioon ottaen.

Ohjeasiakirja on rakenteeltaan seuraavanlainen:

— Asiakirjan 2 jaksossa kuvaillaan ilmoitusten hierarkiatasot teollisuustuotantopaikoissa.

— Asiakirjan 3 jaksossa määritellään kaikki hierarkiatasot.

— Asiakirjan 4 jaksossa selvennetään, miten paikat, laitoskokonaisuudet ja laitokset yksilöidään teollisuuspäästöportaaliasetuksen mukaisissa ilmoituksissa, ja annetaan yksityiskohtaisia tietoja teknisistä kokonaisuuksista ja teknisistä yhteyksistä.

— Asiakirjan 5 jaksossa annetaan useita esimerkkejä laitoskokonaisuuden ja laitoksen välisistä suhteista.

— Asiakirjan 6 jaksossa esitetään loppuhuomautuksia ja luetellaan lähteitä, joista saa lisätietoa.

Komission täytäntöönpanopäätöksellä (EU) 2018/1135 ([8]) perustettiin EU:n teollisuuslaitosten rekisteri, ja näiden ohjeiden tarkoituksena on täydentää EU:n teollisuuslaitosten rekisteriin ilmoittamisen opasta ([9]) ja mahdollisia myöhempiä päivityksiä. Oppaassa annetaan kaikki keskeiset tiedot siitä, miten teollisuuden toiminnanharjoittajien olisi ilmoitettava teollisuuspäästöportaaliasetuksessa ja teollisuuden päästödirektiivissä vahvistetut asiaankuuluvat tietovirrat. Näitä ohjeita voi käyttää itsenäisenä asiakirjana, mutta niitä on suositeltavaa käyttää yhdessä EU:n teollisuuslaitosten rekisteriin ilmoittamisen oppaan kanssa.

Ohjeasiakirjassa ei käsitellä tarkistetun teollisuuden päästödirektiivin 70 b artiklassa säädettyjä yhdistämissääntöjä, joita sovelletaan siipikarjan ja sikojen kasvatukseen. Kuten teollisuuden päästödirektiivin 70 b artiklan 2 kohdassa todetaan, komissio julkaisee jäsenvaltioita kuultuaan erilliset tätä alaa koskevat ohjeet ”kriteereistä, joiden mukaan eri laitoksia voidaan pitää yhtenä yksikkönä” teollisuuden päästödirektiivin 70 b artiklan 1 kohdan nojalla.

2. MAANTIETEELLINEN HIERARKIA

Teollisuuspäästöportaaliasetuksen ja komission täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2018/1135 mukaisesti vaadittu teollisuustuotantopaikkojen hierarkkinen ilmoittaminen perustuu INSPIRE-asetukseen ([10]) (Euroopan yhteisön paikkatietoinfrastruktuuri), ja siinä on kyse teollista toimintaa koskevien tietojen järjestämisestä ja esittämisestä järjestelmällisesti. INSPIRE-asetuksen tavoitteena on luoda yhdenmukaistetut puitteet paikkatietojen, myös ympäristöä ja teollisuutta koskevien tietojen, jakamiseksi Euroopassa. Teollisuustuotantopaikat ryhmitellään niiden tyypin, toimintojen ja ympäristövaikutusten perusteella. Hierarkiarakenteeseen kuuluu tavanomaisesti useita tasoja, joiden avulla voidaan ilmoittaa erityyppisiä tietoja, esimerkiksi paikan sijainti, tuotantoprosessit ja päästötiedot. Tällä tavalla voidaan yhdistellä useista lähteistä tulevia tietoja yhdenmukaisesti ja tehdä kattavia alueellisia analyyseja, rajat ylittäviä vertailuja ja tietoon perustuvia päätöksiä ympäristöpolitiikasta ja teollisuuden sääntelystä.

([8]) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018D1135&from=EN.

([9]) Uusin versio 19. joulukuuta 2024: https://cdr.eionet.europa.eu/help/euregistry/Documents/EU%20Registry_Manual%20for%20Reporters_v1.12.pdf.

([10]) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A02010R1089-20231119, liite IV, 8.2 kohta.

INSPIRE-asetuksen tietorakenteessa määritetään teollisuustuotantopaikkojen sisäisiä hierarkiakerroksia niiden maantieteellisten suhteiden perusteella:

— ProductionSite;

— ProductionFacility;

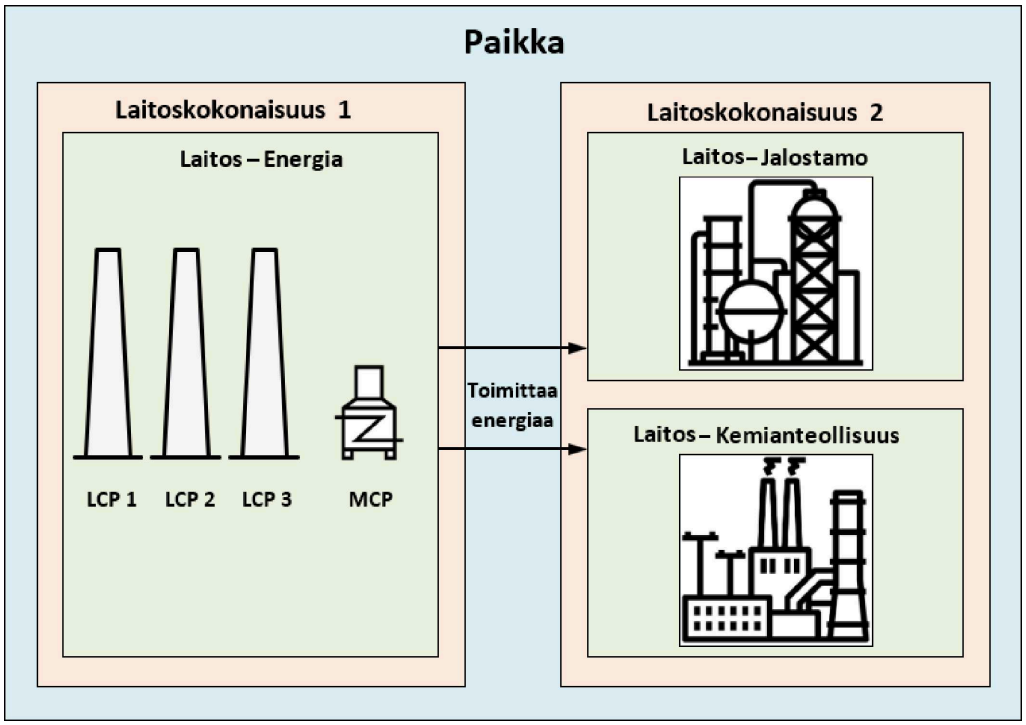
— ProductionInstallation;

— ProductionInstallationPart.

Kuvassa 2.1 esitetään hierarkia ja skenaario, jossa laitoskokonaisuuden 1 voimalan ja laitoskokonaisuuden 2 jalostamon ja kemiantehtaan välillä on tekninen yhteys. Teknisestä yhteydestä (eli nuolilla merkitystä energian toimituksesta) huolimatta laitoskokonaisuuksien toiminnasta vastaavat eri luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt, ja näin ollen laitoskokonaisuudet ovat erilliset toiminnanharjoittajan perusteella (kuten edellytetään teollisuuspäästöportaaliasetuksen ”laitoskokonaisuutta” koskevassa määritelmässä, ks. 3.2 kohta). Erilaisia laitoskokonaisuuden, laitoksen ja teknisen yhteyden yhdistelmiä käsitellään tarkemmin 4 jaksossa.

Kuva 2.1

Yksinkertainen kaaviokuva teollisuuspaikasta

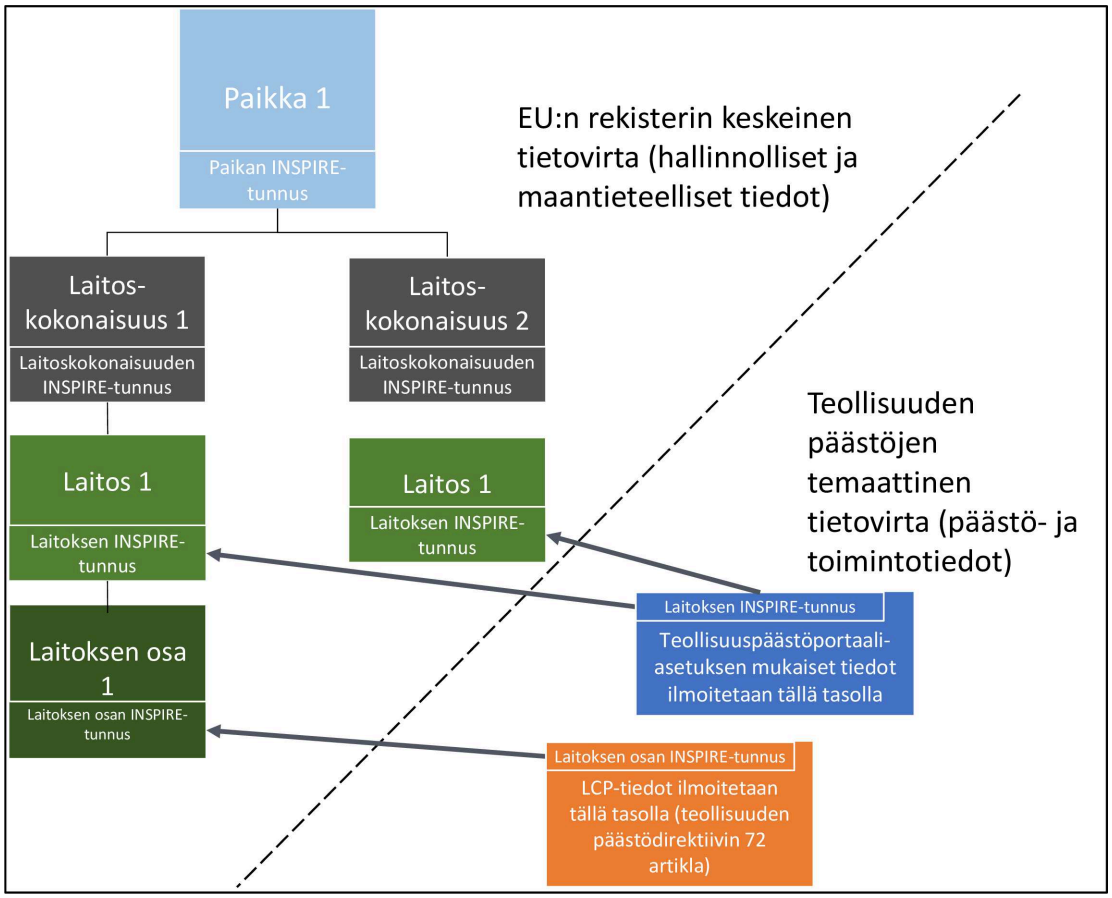

PRTR-pöytäkirjassa vaaditaan ilmoituksen tekemistä pöytäkirjan soveltamisalaan kuuluvista teollisista toiminnoista laitoskokonaisuuden tasolla, ja laitoskokonaisuus määritellään siinä vastaavasti kuin INSPIRE-asetuksen ProductionFacility. Teollisuuspäästöportaaliasetuksessa vaaditaan toiminnanharjoittajaa tekemään ilmoitus laitostasolla, joka voidaan jäljittää laitoskokonaisuustasolle: kun ilmoitetaan laitoskokonaisuus, johon laitokset kuuluvat, voidaan taata jatkuvuus aiempien (E-PRTR-rekisterin mukaisten) aikasarjojen kanssa, joissa päästö- ja siirtotiedot ilmoitettiin laitoskokonaisuustasolla. Teollisuuspäästöportaaliasetuksessa vaaditaan myös laitoskokonaisuuden ja laitoksen tai laitosten sijaintipaikan ilmoittamista. Vaikka teollisuuspäästöportaaliasetuksessa keskitytäänkin nyt ympäristötietojen ilmoittamiseen laitostasolla, vaatimus, jonka mukaan tiedot on voitava esittää laitoskokonaisuuden ja paikan tasolla, on edelleen tärkeä.

Kuvassa 2.2 esitetään ehdotetut uudet tietovirrat hallinnollisten, maantieteellisten ja aihekohtaisten tietojen ilmoittamiselle teollisuuspäästöportaaliasetuksen nojalla. Useimmilla laitoskokonaisuuksilla, jotka ilmoitettiin EU:n teollisuuslaitosten rekisteriin vuonna 2022, on yksi yhteen -suhde teollisuuden päästödirektiivin mukaiseen laitokseen (esim. laitoskokonaisuus 1 sisältää laitoksen 1). Lisäksi on laitoskokonaisuuksia, joissa on useampi kuin yksi laitos. On otettava huomioon, että teollisuuden päästödirektiivin mukaiseen laitokseen voi kuulua myös laitoksen osa.

Kuva 2.2

Teollisuuden päästöjä koskevat tietovirrat

3. MÄÄRITELMÄT

Teollisuuspäästöportaaliasetuksessa annetut paikan, laitoskokonaisuuden, laitoksen ja laitoksen osan määritelmät selitetään tässä jaksossa.

3.1 **Paikka**

INSPIRE-asetuksen liitteessä IV olevassa 8.2.4 kohdassa määritellään tuotantopaikka (ProductionSite) seuraavasti: ”Kaikki tietyssä maantieteellisessä paikassa sijaitsevat maa-alueet, jossa tuotantolaitos sijaitsi tai sijaitsee tai jonne se on tarkoitus sijoittaa. Tämä käsittää kaikki infrastruktuurit, laitteet ja materiaalit.” Teollisuuspäästöportaaliasetuksessa todetaan, että ”paikalla” tarkoitetaan ”laitoksen ja laitoskokonaisuuden maantieteellistä sijaintia” (ks. kuva 2.1).

Euroopan ympäristökeskuksen antamassa EU:n teollisuuslaitosten rekisteriin ilmoittamisen oppaassa ([11]), jolla tuetaan maiden raportointia, selvennetään, että paikka käsittää yhden tai useamman teollisuusalueen, jossa toisiinsa liittyvien laitoskokonaisuuksien ja laitosten eri toiminnanharjoittajat toteuttavat toimintoja. Paikan määrittäminen edellyttää seuraavien kriteerien täyttymistä:

— **Maantieteellinen läheisyys:** Laitoskokonaisuuksien ja niiden laitosten on oltava fyysisesti samassa sijaintipaikassa. Jos paikka kuitenkin jakautuu fyysisen esteen, esimerkiksi tien, rautatien tai joen takia, sitä ei määritetä automaattisesti kahdeksi erilliseksi paikaksi.

— **Toisiinsa liittyvät toiminnot:** Jos samaan paikkaan on tarkoitus sisällyttää useampi kuin yksi laitoskokonaisuus tai laitos, niiden kaikkien välillä on oltava tekninen yhteys tai niiden on toimittava yhteistyössä yhteistä tarkoitusta varten (esim. autojen kokoonpanoon tarkoitettu laitoskokonaisuus ja siihen liittyvät laitoskokonaisuudet autonvalmistuksen toimitusketjussa samassa paikassa).

([11]) https://cdr.eionet.europa.eu/help/eprtr_lcp/Documents/E-PRTR-LCP%20Manual%20for%20reporters%20v1.6.pdf.

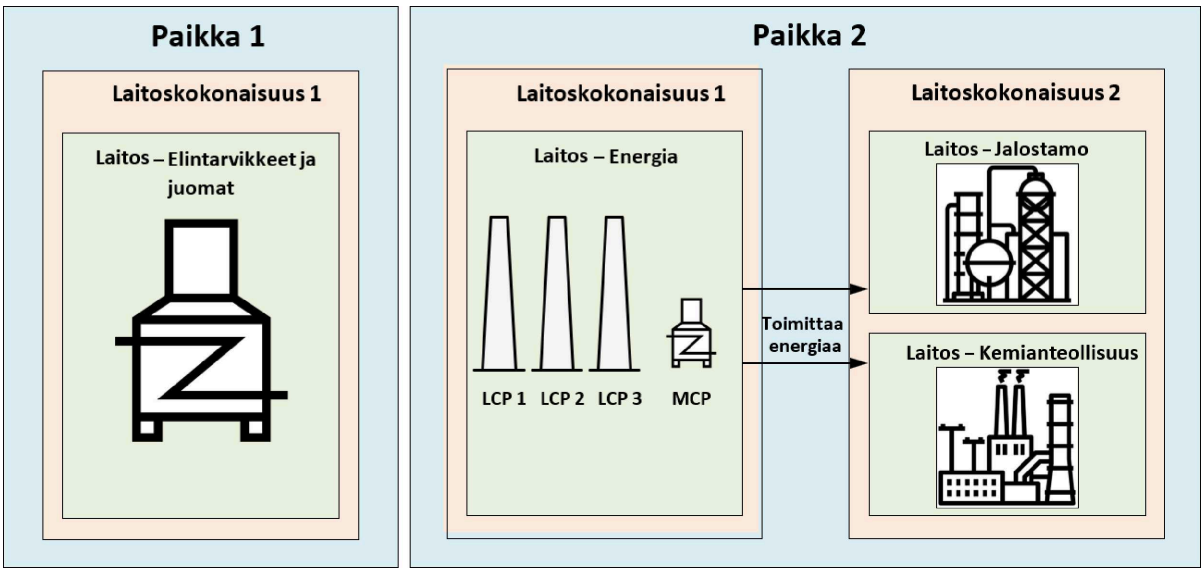
— **Omistussuhteen huomiotta jättäminen:** Omistussuhteella ei sellaisenaan ole merkitystä määritettäessä paikkaa, eli paikkaan voi kuulua useita (eri omistajien/toiminnanharjoittajien) laitoskokonaisuuksia, jos ne liittyvät toisiinsa edellä esitetyn kriteerin mukaisesti.

— **Kaupunkisuunnittelun huomiotta jättäminen:** Kaupunkisuunnittelussa teollisuustoimintaan kaavoitetulla yhdellä yhtenäisellä tontilla voi sijaita useita paikkoja. Paikat on eroteltava toisistaan tarvittaessa edellä toisessa luetelmakohdassa esitetyn kriteerin perusteella.

Kuvassa 3.1 esitetään tilanne, jossa kolmesta vierekkäisestä laitoskokonaisuudesta muodostuu kaksi paikkaa, koska kahden paikan välillä ei ole mitään toisiinsa liittyviä toimintoja. Paikassa 1 on elintarvikkeiden ja juomien tuotantolaitoskokonaisuus, jonka toiminnanharjoittajana on itsenäinen panimoyritys. Paikassa 2 on kaksi laitoskokonaisuutta, joilla on eri toiminnanharjoittajat mutta joiden toiminnot liittyvät toisiinsa.

Kuva 3.1

Yksinkertainen kaaviokuva kahdesta teollisuuspaikasta

3.2 Laitoskokonaisuus

INSPIRE-asetuksen liitteessä IV olevassa 8.2.1 kohdassa tuotantolaitos (ProductionFacility), joka vastaa teollisuuspäästöportaalin laitoskokonaisuutta, määritellään seuraavasti: ”Yksi tai useampi samalla paikalla sijaitseva laitteisto, jota käyttää sama luonnollinen tai oikeushenkilö ja joka on suunniteltu, rakennettu tai asennettu tiettyjä tuotanto- tai teollisuustarkoituksia varten, mukaan lukien kaikki infrastruktuurit, laitteet ja materiaalit”.

Teollisuuspäästöportaaliasetuksen 3 artiklan 2 alakohdassa määritellyllä ”laitoskokonaisuudella” tarkoitetaan ”yhtä tai useampaa samalla paikalla sijaitsevaa laitosta tai laitoksen osaa, jonka toiminnanharjoittaja on sama luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö”. On tärkeää säilyttää laitoskokonaisuuden käsite ja käyttää sitä silloinkin, kun temaattisia tietoja ilmoitetaan laitoksen tasolla. Tärkeimmät syyt tähän ovat seuraavat:

— PRTR-pöytäkirjan noudattaminen;

— teollisuuspäästöportaaliasetuksen 5 artiklan 1 kohdan a alakohdan noudattaminen; kyseisessä säännöksessä vaaditaan, että vuodesta 2028 alkaen käyttäjät voivat hakea ja ladata tietoja Euroopan teollisuuspäästöportaalista laitoskokonaisuuden mukaan;

— INSPIRE-asetuksen noudattaminen;

— yhdenmukaisuus E-PRTR-rekisteriin aiemmin ilmoitettujen tietojen aikasarjojen kanssa.

Kukin laitoskokonaisuus on ilmoitettava erikseen teollisuuspäästöportaaliasetuksen nojalla niin, että siitä ilmoitetaan muun muassa toiminnanharjoittaja, maantieteelliset koordinaatit, nimi ja tehtävä, riippumatta siitä, onko paikalla i) yksi laitoskokonaisuus ja yksi laitos; ii) yksi laitoskokonaisuus ja useita laitoksia (esim. saman toiminnanharjoittajan kemiantehdas ja voimala); tai iii) useita (eri toiminnanharjoittajien) laitoskokonaisuuksia ja yksi tai useampi laitos (esim. eri toiminnanharjoittajien kolme kemiantehdasta, erillinen jätevesien käsittelylaitos ja koko paikan käytössä oleva voimala). Kaikissa tapauksissa kukin laitoskokonaisuus ja sitä koskevat tiedot on ilmoitettava erikseen, mutta niiden sijaintipaikan tunnus on sama.

Teollisuuspäästöportaaliasetuksen nojalla laitoskokonaisuus määritetään niiden toimintojen perusteella, joista toiminnanharjoittaja vastaa paikassa. Teollisuuden päästödirektiivin 3 artiklan 15 alakohdassa vahvistetun ja teollisuuspäästöportaaliasetuksen 3 artiklan 8 alakohdassa tarkoitetun oikeudellisen määritelmän mukaan ”toiminnanharjoittajalla” tarkoitetaan ”ketä tahansa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka käyttää laitosta tai polttolaitosta, jätteenpolttolaitosta tai jätettä käyttävää rinnakkaispolttolaitosta tai jolla on kokonaan tai osittain määräysvalta tällaiseen laitokseen, taikka, jos kansallisessa oikeudessa niin määrätään, kuka tahansa henkilö, jolle on luovutettu määräävä taloudellinen päätäntävalta tällaisen laitoksen teknisen toiminnan suhteen”. Toiminnanharjoittaja vastaa kaikista teollisuuspäästöportaaliasetuksen ja teollisuuden päästödirektiivin soveltamisalaan kuuluvista toiminnoista laitoskokonaisuudessa. Maanomistajalla ei ole merkitystä, jos tämä ei osallistu laitoskokonaisuuden toiminnan harjoittamiseen.

Toiminnanharjoittaja (joka voi vuokrata laitoskokonaisuuden omistajalta tai olla itse omistaja) on usein asiaankuuluvassa luvassa mainittu oikeushenkilö (ks. laatikko 3.1). Jos teollisuuden päästödirektiivin mukaisessa laitoksessa on useita toiminnanharjoittajia, jotka kuuluvat yhden luvan piiriin (jota toisinaan kutsutaan puiteluvaksi), kyseisestä laitoksesta on yksilöitävä useita laitoskokonaisuuksia ja laitoksia teollisuuspäästöportaaliasetuksen nojalla eri toiminnanharjoittajien vastuualueiden mukaisesti. Jotta kyseisten laitoskokonaisuuksien aiheuttamia ympäristöpaineita olisi helpompi analysoida, niille olisi ilmoitettava sama sijaintipaikka. On huomioitava, että luvan tosiasiallista jakamista ei vaadita; virtuaalinen jako tehdään pelkästään teollisuuspäästöportaaliasetuksen mukaista ilmoittamista varten. Lisää tietoja asiasta annetaan 4.2 jaksossa.

3.3 **Laitos**

INSPIRE-asetuksen IV liitteessä olevassa 8.2.2 kohdassa viitataan teknisiin yksikköihin, kuten koneistoihin, laitteisiin tai kojeisiin, jotka on asennettu paikalleen tai kytketty käyttöä varten, itsenäisinä laitteistoina tai tuotantolinjoina teollisuuslaitoksessa, jossa toteutetaan tiettyjä prosesseja tai toimintoja. Tällaiset yksiköt ovat tavallisesti osa laajempaa teollisuuspaikkaa, ja niille ovat luonteenomaisia niiden tehtävät, prosessit ja päästöt. Laitokset voivat koostua yhdestä tai useammasta teknisestä yksiköstä (esim. reaktoreista, uuneista tai moottoreista), jotka toimivat yhdessä tietyn tehtävän toteuttamiseksi.

Teollisuuspäästöportaaliasetuksen ja teollisuuden päästödirektiivin laitosta koskevat määritelmät ovat tällä hetkellä lähes samat. Ainoa ero on, että teollisuuden päästödirektiivin 3 artiklan 3 alakohdassa viitataan kyseisen direktiivin liitteisiin I, I a ja VII, kun taas teollisuuspäästöportaaliasetuksen 3 artiklan 1 alakohdassa viitataan kyseisen asetuksen liitteeseen I, jossa puolestaan viitataan teollisuuden päästödirektiivin liitteisiin I ja I a. Näissä ohjeissa käytetään siis laitoksen määritelmänä teollisuuspäästöportaaliasetuksen määritelmää, joka kattaa teollisuuden päästödirektiivin määritelmän, lukuun ottamatta teollisuuden päästödirektiivin liitteessä VII olevassa 1 osassa lueteltuja toimintoja (orgaanisia liuottimia käyttävät laitokset ja toiminnot, sillä ne eivät ole välttämättä osa teollisuuden päästödirektiivin liitettä I tai I a).

Laatikko 3.1: Tässä ohjeasiakirjassa käytetty laitoksen määritelmä

Tässä ohjeasiakirjassa käytetty laitoksen määritelmä on sama kuin teollisuuspäästöportaaliasetuksen määritelmä, joka on yhtä kattava kuin teollisuuden päästödirektiivin määritelmä mutta jonka ulkopuolelle jäävät teollisuuden päästödirektiivin liitteessä VII olevassa 1 osassa luetellut toiminnot. Teollisuuspäästöportaaliasetuksessa annetulla laitoksen määritelmällä ei pyritä täsmentämään, miten laitokset määritetään teollisuuden päästödirektiivin nojalla tai miten BAT-päätelmiä olisi sovellettava. Teollisuuspäästöportaaliasetuksessa on kyse ensisijaisesti ilmoitusmekanismista, kun taas teollisuuden päästödirektiivissä vahvistetaan sääntelykehys laitosten määrittelylle lupatarkoituksia ja BAT-päätelmien soveltamista varten. Lisäksi teollisuuspäästöportaaliasetuksessa otetaan käyttöön ”laitoskokonaisuuden” käsite, jota teollisuuden päästödirektiivissä ei ole. Tämä johtaa tilanteisiin, joissa useat toiminnanharjoittajat hallinnoivat saman laitoksen osia (esim. puiteluvilla 3.2 kohdan mukaisesti), jotka ilmoitetaan useina laitoskokonaisuuksina, joista jokaisessa on yksi tai useampi laitos.

Vaikka kaikki teollisuuden päästödirektiivin liitteissä I ja I a tarkoitetut toiminnot sisältyvät tällä hetkellä teollisuuspäästöportaaliasetukseen, kyseisen asetuksen soveltamisalaan kuuluvat lisäksi seuraavat toiminnot:

— keskisuuret polttolaitokset ([12]) (jos ne eivät kuulu teollisuuden päästödirektiivin liitteeseen I teknisinä yksiköinä tai suoranaisesti liittyvinä toimintoina (ks. 4.3.2 kohta)), joiden polttoaineteho on vähintään 20 MW mutta pienempi kuin 50 MW;

— maanalainen kaivoslouhinta ja siihen liittyvä toiminta, mukaan lukien raakaöljyn tai kaasun tuotanto joko maalla tai merellä (jos ne eivät kuulu teollisuuden päästödirektiivin liitteen I soveltamisalaan);

— avokaivoslouhinta ja louhinta (jos ne eivät kuulu teollisuuden päästödirektiivin liitteen I soveltamisalaan), jos kaivannaistoimien kohteena varsinaisesti olevan alueen pinta-ala on vähintään 25 hehtaaria;

([12]) Polttolaitokset, joissa harjoitetaan direktiivin (EU) 2015/2193 2 artiklassa tarkoitettuja toimintoja.

— yhdyskuntajäteveden käsittelylaitokset, joiden kapasiteetti on 100 000 asukasvastinelukua tai suurempi;

— rehuruokintaan perustuva vesiviljely, jonka vuotuinen tuotantokapasiteetti on yli 500 tonnia;

— laitokset, joissa rakennetaan ja/tai puretaan laivoja tai maalataan laivoja tai poistetaan niistä maali ja joihin mahtuu 100 metriä pitkiä tai pidempiä laivoja;

— veden elektrolyysi vedyn teollisen mittakaavan tuotantoa varten, kun tuotantokapasiteetti on alle 50 tonnia päivässä ([13]).

Alakohtaisia esimerkkejä käsittelevässä 5 jaksossa on alajakso, jossa käsitellään teollisuuspäästöportaaliasetuksen soveltamisalaan kuuluvia teollisuuden päästödirektiivin ulkopuolisia toimintoja.

3.4 **Laitoksen osa**

INSPIREn puitteissa teollisesta toiminnasta voidaan ilmoittaa useilla tasoilla, kuten kokonaisuuksien ProductionSite, ProductionFacility ja ProductionInstallation tasolla. Teollisuuspäästöportaaliasetuksen soveltamisalaan kuuluva yksityiskohtaisin ilmoittamisen taso koskee laitoksen osaa, mikä mahdollistaa päästöjen tai muiden tietojen, kuten energiankulutuksen tai polttokapasiteetin, yksityiskohtaisen seurannan laitoksen tiettyjen yksikköjen osalta. INSPIRE-tietoeritelmien mukaan ProductionInstallation voi koostua useista osista, joilla on erillisiä teknisiä tarkoituksia. Niitä kuitenkin pidetään yhdessä yhtenä laitoksena, jos ne ovat oikeudellisesti tai teknisesti sidoksissa toisiinsa ja niitä käytetään yhtenä teknisenä yksikkönä.

Vaikka termiä ”laitoksen osa” ei ole nimenomaisesti määritelty teollisuuden päästödirektiivissä tai teollisuuspäästöportaaliasetuksessa, sillä viitataan tyypillisesti laitoksen komponentteihin tai osiin, mukaan lukien suuret polttolaitokset sekä jätteenpolttolaitokset ja jätettä käyttävät rinnakkaispolttolaitokset. Nämä laitoksen osat ovat kriittisiä laitoksen yleisen toiminnan kannalta. Niihin sovelletaan teollisuuden päästödirektiivin III ja IV luvun mukaisia erityisiä sääntelyvaatimuksia sekä teollisuuden päästödirektiivin 72 artiklan ja jäsenvaltioilta edellytettävien, teollisuuden päästöistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/75/EU täytäntöönpanoa koskevien tietojen tyypistä, muodosta ja antamistiheydestä annetun komission täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2018/1135 mukaisia yksityiskohtaisia ilmoittamista koskevia vaatimuksia.

Termiä ”laitoksen osa” ei ole määritelty myöskään EU:n teollisuuslaitosten rekisterissä, mutta se katsotaan siinä laitoksen toiminnalliseksi alayksiköksi. Nämä alayksiköt suorittavat erillisiä tehtäviä tai prosesseja, jotka vaikuttavat sen laitoksen kokonaispäästöihin tai ympäristövaikutuksiin, jonka osia ne ovat. Esimerkiksi suuret polttolaitokset ja jätteenpolttolaitokset kuuluvat teollisuuden päästödirektiivin III ja IV luvun soveltamisalaan, mutta ainoastaan teollisuuden päästödirektiivin 72 artiklan 3 kohdan mukaiset suuret polttolaitokset on integroitu teollisuuspäästöportaaliasetuksen mukaiseen raportointimekanismiin komission täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2018/1135 mukaisesti. Teollisuuden päästödirektiivissä tai teollisuuspäästöportaaliasetuksessa ei ole asetettu vastaavia päästöraportointia koskevia vaatimuksia jätteenpolttolaitosten osalta. Niiden osalta on kuitenkin muita vaatimuksia, jotka koskevat esimerkiksi nimellisestä ja sallitusta polttokapasiteetista ilmoittamista. Sekä suuret polttolaitokset että jätteenpolttolaitokset ilmoitetaan laitoksen osina EU:n teollisuuslaitosten rekisterissä.

Lisäksi myös keskisuuret polttolaitokset, joiden polttoaineteho on 20–50 MW, luokitellaan laitoksen osiksi teollisuuspäästöportaaliasetuksen mukaista ilmoittamista varten edellyttäen, että ne eivät jo kuulu teollisuuden päästödirektiivin liitteen I soveltamisalaan.

4. TEOLLISUUSPÄÄSTÖPORTAALIASETUKSEN MUKAISTEN RAPORTOINTIYKSIKÖIDEN LUOKITTELU

Tässä jaksossa autetaan tietoja ilmoittavia maita yksilöimään teollisten paikkojen, laitoskokonaisuuksien ja laitosten erilaiset maantieteelliset ominaispiirteet. Hierarkian kukin taso esitellään ja analysoidaan (ks. taulukko 4.1). Monimutkaiset tai vivahteikkaat tilanteet edellyttävät tapauskohtaista harkintaa ja voivat edellyttää toimivaltaisen viranomaisen lupien myöntäjien, EEA:n tai komission konsultointia. EEA:n teollisuuden neuvontapalveluun (Industry Helpdesk) voi ottaa yhteyttä sähköpostiosoitteessa industry.helpdesk@eea.europa.eu.

([13]) Vaikka teollisuuspäästöportaaliasetuksen toiminto viittaa vain ”teollisen mittakaavan tuotantoon”, on katsottava, että jos toiminnon tuotantokapasiteetti on yli 50 tonnia päivässä, kyse olisi teollisuuden päästödirektiivin liitteessä I olevan 6.6 kohdan mukaisesta toiminnasta. Tämän takia voidaan todeta epäsuorasti, että teollisuuspäästöportaaliasetuksen liitteessä I olevassa 9 kohdassa tarkoitetussa toiminnossa viitataan laitoksiin, joiden kapasiteetti on kyseisen kynnysarvon alapuolella.

Taulukko 4.1

Teollisuuden yksikköjen maantieteelliset ominaispiirteet

Hierarkian taso	Kuvaus
Paikka	Maa-alue, jolla sijaitsee yksi tai useampi laitoskokonaisuus, jotka ovat toiminnallisesti, taloudellisesti tai teknisesti sidoksissa toisiinsa.
Laitoskokonaisuus	Sellaisten laitosten tai teknisten yksikköjen kokonaisuus, joita hallinnoi yhteisesti sama toiminnanharjoittaja.
Laitos	Tietty kiinteä tekninen yksikkö tai teknisesti toisiinsa sidoksissa olevien yksikköjen ryhmä laitoskokonaisuudessa, jossa harjoitetaan teollista toimintaa.
Laitoksen osa	Laitoksen osakomponentit, kuten suuri polttolaitos, prosessilinjaan sisältyvä jätteenpolttolaitos tai jätettä käyttävä rinnakkaispolttolaitos taikka keskisuuri polttolaitos (joka ei ole osa teollisuuden päästödirektiivin mukaista laitosta), jotka ovat osa laitoksen toimintaa kokonaisuudessaan.

4.1 Teollisuuspaikan määrittäminen teollisuuspäästöportaaliasetuksen mukaista ilmoittamista varten

Seuraavat seikat olisi otettava huomioon, kun ilmoitetaan yhden tai useamman laitoskokonaisuuden ja laitoksen sisältävästä teollisuuspaikasta.

— **Painopiste sijainnissa**: Paikalla viitataan fyysiseen sijaintiin, ei välttämättä yhteen laitoskokonaisuuteen tai laitokseen.

— **Yhteyden tärkeys**: Eri alueilla tapahtuvat toiminnot voidaan katsoa osaksi samaa paikkaa, jos niillä on suora toiminnallinen, taloudellinen tai tekninen yhteys toisiinsa. Näitä käsitteitä voidaan kuvata seuraavasti.

  — **Toiminnallinen yhteys:** Kun eri laitoskokonaisuudet toimivat yhdessä yhteisen teollisen tavoitteen saavuttamiseksi, ne olisi katsottava osaksi yhtä paikkaa. Jos esimerkiksi yhdessä laitoskokonaisuudessa käsitellään raaka-aineita ja toisessa kootaan lopputuote, niiden keskinäinen riippuvuus saa ne toimimaan yhdessä. Niiden ilmoittaminen yhtenä paikkana varmistaa tarkemman kuvan siitä, miten teollisuusprosessi toimii kokonaisuutena.

  — **Taloudellinen yhteys:** Eri laitoskokonaisuudet voidaan katsoa osaksi samaa paikkaa, jos ne muodostavat yhden taloudellisen toiminnon tai osallistuvat siihen, esimerkiksi jos niillä on yhteisiä taloudellisia resursseja, niitä hallinnoidaan yhdessä tai niillä on yhteisiä taloudellisia tavoitteita. Tämä yhteys tuo esiin toiminnan integroidun luonteen, mikä helpottaa teollisen toiminnan taloudellisen jalanjäljen ja suorituskyvyn ymmärtämistä kokonaisuudessaan, jos nämä laitoskokonaisuudet ilmoitetaan yhdeksi paikaksi.

  — **Tekninen yhteys:** Jos laitoskokonaisuuksilla on yhteinen teknologinen infrastruktuuri taikka yhteisiä apujärjestelmiä tai teknisiä prosesseja, ne voidaan katsoa osaksi samaa paikkaa. Niiden toisiinsa sidoksissa olevat toiminnot vaikuttavat koko teolliseen prosessiin, ja näiden yhteyksien huomioiminen raportoinnissa antaa selkeämmän kuvan teollisesta verkostosta ja resurssivirroista.

  Yhteyksien huomioiminen on tärkeää, koska siten saadaan yhdennetympi kuva teollisista toiminnoista ja varmistetaan, että tiedot näistä toiminnoista kuvaavat luotettavasti eri alueilla tapahtuvien toimintojen toisiinsa sidoksissa olevaa luonnetta. Tämä auttaa ymmärtämään teollisen tuotannon mittakaavaa, tehokkuutta ja laajuutta tehokkaammin.

— **Omistajuus**: Maanomistuksella ei ole merkitystä paikan määrittämisen kannalta.

— **Toiminnanharjoittajat**: Useiden laitoskokonaisuuksien, joilla on eri toiminnanharjoittajat, voidaan katsoa kuuluvan samaan paikkaan, jos niiden toiminta on suoraan yhteydessä toisiinsa (toiminnallisesti, taloudellisesti tai teknisesti).

— **Paikan rajat**: Aitojen avulla ei voida luotettavasti määrittää paikan rajoja.

— **Vähäiset fyysiset esteet**: Tien tai kulkuoikeuden kulkeminen sijaintipaikan läpi ei yksinään määritä paikan rajaa, jos alueet sijaitsevat kohtuullisen lähellä toisiaan.

Esimerkki yhteyden ja sijainnin tärkeydestä: Kemialliseen laitokseen putkistoilla yhteydessä olevat varastosäiliöt katsotaan kuuluviksi samaan paikkaan.

Kaukana sijaitsevassa satamassa olevien varastosäiliöiden osalta tarvitaan kuitenkin asiantuntija-arvio sen määrittämiseksi, kuuluvatko ne samaan paikkaan kuin varsinainen laitoskokonaisuus. Teknisen yhteyden taso (esimerkiksi putkistot ja kuljetusmenetelmät) ja ympäristöön kohdistuva kokonaisvaikutus olisi otettava huomioon.

4.2 Laitoskokonaisuuden yksilöiminen teollisuuspäästöportaaliasetuksen mukaista ilmoittamista varten

Laitoskokonaisuuden rajojen määrittämisessä olisi otettava huomioon seuraavat seikat.

— **Omistajuus/toiminnanharjoittaja:** Toiminnanharjoittaja vastaa toiminnoista, jotka määrittävät laitoskokonaisuuden rajat. Toiminnanharjoittaja voi olla oikeushenkilö tai luonnollinen henkilö, joka vuokraa laitoskokonaisuuden tai maa-alueen omistajalta, tai laitoskokonaisuuden tai maa-alueen tosiasiallinen omistaja. Toiminnanharjoittaja on ilmoitettu asiaankuuluvassa luvassa. Teollisuuden päästödirektiivin mukaisessa laitoksessa, jossa toimii useita toiminnanharjoittajia yhteisen niin sanotun puiteluvan perusteella, toiminnanharjoittajan määritelmä jakaa yhden luvan saaneen laitoksen virtuaalisesti useisiin laitoskokonaisuuksiin (joissa on yksi tai useampi laitos), joista kukin liittyy eri toiminnanharjoittajien suorittamiin toimintoihin. Vaikka nämä ovat teknisesti laitoksen osia, joilla on eri toiminnanharjoittajat, tämä ratkaisu mahdollistaa laitoskokonaisuuksien ja laitosten ilmoittamisen teollisuuspäästöportaaliasetuksen mukaisen rakenteen puitteissa. Luvan varsinaista jakamista ei vaadita. Tämä virtuaalinen jakaminen on tarkoitettu vain ilmoittamisen mukauttamiseksi määritelmään, joka teollisuuspäästöportaaliasetuksessa on annettu laitoskokonaisuudelle.

— **Useat laitokset:** Yhteen laitoskokonaisuuteen voi kuulua useita laitoksia, jos ne ovat saman yrityksen tai henkilön käytössä, ne ovat toiminnallisesti sidoksissa toisiinsa ja ne sijaitsevat kohtuullisen lähellä toisiaan.

— **Toiminnallinen yhteys:** Tämä viittaa yhteen tai useampaan toimintoon laitoskokonaisuudessa, jota toiminnanharjoittaja käyttää. Näiden toimintojen ei tarvitse olla teknisesti sidoksissa toisiinsa, ja ne voivat kattaa sekä teollisuuden päästödirektiivin mukaisia että muita kuin teollisuuden päästödirektiivin mukaisia toimintoja. Näitä voivat olla esimerkiksi suotoveden tai jätevesilietteen käsittely jätevedenpuhdistamossa (teollisuuden päästödirektiivin toiminto 5.3(a) tai 5.3(b)) ja talousjäteveden käsittely kaupunkien jätevedenpuhdistamossa (teollisuuspäästöportaaliasetuksen toiminto 6) saman yrityksen toimesta. Toimintojen keskinäinen riippuvuus voi vaihdella. Esimerkkinä voidaan mainita kaupunkien jätevedenpuhdistamo, jossa harjoitetaan myös jätteenkäsittelytoimintaa, jota hoitaa sama yritys rinnakkain samassa paikassa. Nämä kaksi laitosta eivät ole teknisesti sidoksissa toisiinsa, mutta ne ovat toiminnallisesti sidoksissa toisiinsa, sillä sama yritys vastaa molempien toimintojen harjoittamisesta.

4.3 Laitoksen määrittäminen teollisuuspäästöportaaliasetuksen mukaista ilmoittamista varten

Ympäristöasioiden pääosasto laati 18. tammikuuta 2019 koosteen *Answers Given by DG Environment on the Implementation of the Industrial Emissions Directive – Chapter 1* ([14]) (ympäristöasioiden pääosaston antamat vastaukset teollisuuden päästödirektiivin täytäntöönpanosta – 1 luku). Nämä kysymykset ja vastaukset kattavat muun muassa laitoksen, toiminnanharjoittajan ja teknisen yhteyden määritelmät. Ne on otettu huomioon tässä osiossa, jotta voidaan varmistaa yhdenmukaisuus teollisuuden päästödirektiivin ja teollisuuspäästöportaaliasetuksen määritelmien ja tulkintojen kanssa.

Laitoksen rajojen määrittämisessä olisi otettava huomioon ja arvioitava seuraavat seikat.

— **Laitosten määrä:** Yhteen teollisuuspäästöportaaliasetuksen mukaiseen laitoskokonaisuuteen voi kuulua yksi tai useampi laitos, jos niiden toiminnasta vastaa sama yritys tai henkilö (ks. 4.2 kohta).

— **Luvan kattavuus:**

  — Yksi lupa voi koskea yhtä tai useampaa laitosta, jotka ovat saman toiminnanharjoittajan käytössä ja sijaitsevat samassa paikassa (teollisuuden päästödirektiivin 4 artiklan 2 kohta).

  — Lupa voi koskea useampaa kuin yhtä toiminnanharjoittajaa, jotka vastaavat erikseen tietyistä luvassa mainituista toiminnoista (teollisuuden päästödirektiivin 4 artiklan 3 kohta). Teollisuuspäästöportaaliasetuksen mukaisessa ilmoittamisessa nämä toiminnot on ilmoitettava erillisinä laitoskokonaisuuksina (mukaan lukien niihin sidoksissa olevat laitokset), koska niillä on eri toiminnanharjoittajat. Näiden toimintojen jakamista vaaditaan vain teollisuuspäästöportaaliasetuksen mukaista ilmoittamista varten. Luvan varsinaista jakamista ei vaadita.

([14]) https://environment.ec.europa.eu/topics/industrial-emissions-and-safety/industrial-and-livestock-rearing-emissions-directive-ied-20_en, osion ”Guidance and implementing rules” (ohjeet ja täytäntöönpanosäännöt) kohta ”Implementation” (täytäntöönpano).

— **Yksilöidään** teollisuuspäästöportaaliasetuksen liitteessä I lueteltu **toiminto** (tai toiminnot).

— **Yksilöidään kiinteät tekniset yksiköt**, joissa toiminnot suoritetaan, ja se, ovatko nämä yksiköt teknisesti sidoksissa. Jos ne ovat teknisesti sidoksissa, on arvioitava, ovatko yhteydet vahvoja vai heikkoja. Vahva tekninen yhteys viittaa siihen, että tekniset yksiköt katsotaan yhdeksi laitokseksi. Heikko yhteys viittaa kuitenkin siihen, että kyseessä on yhtä useampi laitos.

— Suoritetaan **teollisuuden päästödirektiivin soveltamisalaan kuulumattomien, teollisuuspäästöportaaliasetuksen mukaisten toimintojen osalta** sama arviointi teknisistä yhteyksistä, jotka voivat vaikuttaa päästöihin ja saasteisiin. Tässä arvioinnissa olisi määritettävä, sisällytetäänkö jokin näistä toiminnoista (esimerkiksi suoranaisesti liittyvät toiminnot) kyseiseen laitokseen.

Laatikko 4.1: Toiminnanharjoittajan merkitys teollisuuspäästöportaaliasetuksen yhteydessä

Useita toiminnanharjoittajia koskevaa niin sanottua puitelupaa käytetään usein teollisuuden päästödirektiivin sääntelytarkoituksiin monimutkaisten teollisten paikkojen osalta. Tämäntyyppinen lupa on yleensä yhdenmukainen teollisuuspäästöportaaliasetuksessa määritellyn ja tässä ohjeasiakirjassa hahmotellun paikan käsitteen kanssa. Puiteluvassa ei kuitenkaan määritellä teollisuuspäästöportaaliasetuksen ja teollisuuden päästödirektiivin yhteisen soveltamisohjeen mukaista tietoja ilmoittavaa tahoa, koska puiteluvalla sallitaan se, että luvan saaneella laitoksella on yhtä useampi toiminnanharjoittaja. Näin ollen teollisuuspäästöportaaliasetuksen mukainen laitoksen määritelmä, jonka perustana on toiminnanharjoittaja, edellyttää, että luvan saanut laitos, jossa on useita toiminnanharjoittajia, on virtuaalisesti jaettava eri laitoskokonaisuuksiin kunkin toiminnanharjoittajan vastuualueiden mukaisesti. Tämä virtuaalinen jakaminen on tarkoitettu vain teollisuuspäästöportaaliasetuksen mukaiseen ilmoittamiseen, eikä se edellytä luvan tosiasiallista jakamista.

4.3.1 *Kiinteä tekninen yksikkö*

Termiä ”kiinteä tekninen yksikkö” ei ole nimenomaisesti määritelty INSPIRE-asetuksessa, teollisuuspäästöportaaliasetuksessa tai teollisuuden päästödirektiivissä. ”Teknisen yksikön” käsitteen ja laitoksen kiinteyttä koskevan vaatimuksen perusteella teollisuuspäästöportaaliasetuksen mukaisessa ilmoittamisessa olisi kuitenkin käytettävä seuraavaa määritelmää.

— Kiinteällä teknisellä yksiköllä tarkoitetaan teollisuuspäästöportaaliasetuksen yhteydessä yhtä tai useampaa integroitua teknistä alayksikköä, joka on erityisesti suunniteltu ja varustettu suorittamaan laitokseen liittyviä toimintoja (tai suoranaisesti liittyvää toimintoa) ja joka sijaitsee pysyvästi tietyllä maantieteellisellä alueella.

Laatikko 4.2: Teknisten yksikköjen merkitys

— Teknisten yksikköjen käsite auttaa selventämään laitoksen laajuutta.

— Vaikka teollisuuspäästöportaaliasetuksella säännellään teknisiä yksiköitä sisältävässä laitoksessa suoritetuista toiminnoista aiheutuvien päästöjen ilmoittamista, näissä laitoksissa voidaan silti käyttää liikkuvia laitteita. Lisäksi teollisuuspäästöportaaliasetuksessa (sekä teollisuuden päästödirektiivissä) saatetaan katsoa tietyt liikkuvat yksiköt kiinteiksi, jos niiden sijainti on määritetty tiettyyn paikkaan merkittävän ajanjakson ajaksi.

Seuraavien ohjeiden tarkoituksena on auttaa toimivaltaisia viranomaisia ja teollisuuspäästöportaaliasetuksen mukaisia tietoja ilmoittavia tahoja määrittämään, onko tekninen yksikkö kiinteä.

Teollisuuspäästöportaaliasetuksen ja teollisuuden päästödirektiivin mukainen kiinteä tekninen yksikkö

Tekninen yksikkö katsotaan ”kiinteäksi”, jos sitä ei ole tarkoitus siirtää paikasta toiseen. Tämä ei estä liikkuvien laitteiden (teknisten yksiköiden), kuten murskainten, trukkien ja muiden koneiden, käyttöä laitoksessa, mutta ne olisi jätettävä kiinteisiin teknisiin yksiköihin sovellettavien ilmoitusvaatimusten ulkopuolelle. Teknisten yksiköiden kiinteyden määrittäminen on viime kädessä toimivaltaisen viranomaisen vastuulla. Tässä asiakirjassa ”teknisellä yksiköllä” tarkoitetaan ainoastaan kiinteitä teknisiä yksiköitä.

Liikkuvat yksiköt, jotka toimivat pitkiä aikoja yhdessä paikassa

”Liikkuvat” yksiköt, jotka on suunniteltu siirrettäviksi ja joita käytetään esimerkiksi asfaltin tuotantoon tai saastuneen maaperän polttamiseen, voidaan katsoa kiinteiksi, jos niitä käytetään tietyssä paikassa merkittävän ajanjakson ajan. Toimivaltaiset viranomaiset arvioivat kunkin tapauksen esimerkiksi seuraavien tekijöiden perusteella:

— toiminnoista mahdollisesti aiheutuvat ympäristövaikutukset,

— käytön odotettu ja tosiasiallinen kesto kyseessä olevassa paikassa,

— yksikön siirtämisen ja toimintakuntoon saattamisen vaikeus ja tähän tarvittavat resurssit: esimerkiksi omien pyöriensä avulla liikuteltava yksikkö on helpompi siirtää kuin sellainen yksikkö, joka edellyttää merkittäviä rakennustöitä kussakin paikassa.

Teknisen yksikön keskeisiä piirteitä ovat muun muassa seuraavat:

— Integroitu kokonaisuus: Tekninen yksikkö ei ole yksittäinen laite, vaan se koostuu useista elementeistä, jotka toimivat yhdessä laitoksena. Ne voivat käsittää yhden tai useampia seuraavista elementeistä:

  — laitteet (esimerkiksi reaktorit ja suodattimet);

  — rakenteet (esimerkiksi rakennukset ja säiliöt);

  — infrastruktuuri (esimerkiksi putkistot ja kuljettimet);

  — työkalut ja koneet;

  — materiaalien varastointi-, käsittely- ja esikäsittelytilat;

  — seuranta- ja rekisteröintijärjestelmät.

— Erityisesti suunniteltu ja varustettu: Laitoksen teknisen yksikön tai teknisten yksiköiden elementit valitaan teollisuuspäästöportaaliasetuksessa lueteltujen tiettyjen toimintojen tai suoranaisesti liittyvien toimintojen suorittamiseksi. Tämä ei koske esimerkiksi ulkona tapahtuvaa polttamista, jossa ei käytetä erityisiä laitteita.

— Integroidut toiminnot: Nämä elementit toimivat yhdessä koordinoidulla tavalla tietyn tuloksen saavuttamiseksi teollisuuspäästöportaaliasetuksen mukaisessa laitoksessa tai suoranaisesti liittyvissä toiminnoissa.

Esimerkkejä teknisistä yksiköistä

— Tehtaassa oleva kemiallinen tuotantolinja, joka koostuu toisiinsa sidoksissa olevista reaktoreista, tislauskolonneista ja raaka-aineiden käsittelyyn tarkoitetuista putkisoista.

— Erityinen jätevedenpuhdistamo, joka sijaitsee pysyvästi paikan päällä laitoksen tuottaman jäteveden käsittelyä varten.

— Varasto, jossa on säiliöitä tai putkistoja raaka-aineita tai valmiita tuotteita varten ja joka on sijoitettu pysyvästi päälaitokseen ja integroitu siihen.

Mitä teknisellä yksiköllä ei tarkoiteta

— Tekninen yksikkö ei viittaa yhteen laitteeseen.

— Teknisen yksikön ei pidä välttämättä olla teknisesti monimutkainen.

— Sen kaikkien elementtien ei pidä olla fyysisesti sidoksissa toisiinsa tai sijaita samassa rakennuksessa.

— Tekninen yhteys teknisten yksikköjen välillä.

Yhden tai useamman teknisen yksikön, joilla suoritetaan yhtä tai useampaa toimintoa, voidaan katsoa olevan teknisesti sidoksissa toisiinsa, jos niiden välillä on fyysinen yhteys tai toiminnallinen riippuvuus. Yhteyden vahvuus ja riippuvuus auttavat määrittämään, olisiko yksiköitä pidettävä yhtenä laitoksena vai erillisinä laitoksina teollisuuspäästöportaaliasetuksen mukaisessa ilmoittamisessa.

Teknisen yhteyden kannalta keskeiset näkökohdat voidaan jakaa seuraavasti:

— **Fyysinen yhteys:** Tämä viittaa suoraan fyysiseen yhteyteen teknisten yksiköiden välillä. Esimerkkeinä tästä ovat seuraavat:

  — **Putkistot:** raaka-aineiden, tuotteiden tai jätevirtojen kuljettaminen toimintojen välillä.

  — **Kuljettimet:** (kiinteiden) materiaalien kuljettaminen laitosten välillä.

— **Voimalinjat:** sähkön toimittaminen yhdestä laitoksesta suoraan toiseen laitokseen tai useisiin laitoksiin.

— **Toiminnallinen riippuvuus:** Tämä viittaa siihen, miten olennainen tekninen yksikkö on toisen laitoksen ydintoiminnan kannalta. Esimerkkeinä tästä ovat seuraavat:

— **Paikan päällä oleva jätevedenpuhdistamo:** laitoksen tuottamien jätevesien käsittely ennen niiden poistamista.

— **Erityiset varastosäiliöt:** raaka-aineiden tai valmiiden tuotteiden säilyttäminen erityisesti laitoksen tarkoituksia varten.

Teknisen yhteyden vahvuus on ratkaiseva tekijä määritettäessä, katsotaanko kaksi tai useampi teknistä yksikköä osaksi samaa laitosta. Vahva tekninen yhteys viittaa siihen, että yksi tekninen yksikkö tukee suoraan toisen teknisen yksikön ydintoimintoja ja vaikuttaa sen ympäristövaikutuksiin. Esimerkkejä teknisistä yhteyksistä:

— **Vahva tekninen yhteys:** Varastosäiliöt, jotka ovat sidoksissa putkilinjojen kautta suoraan kemialliseen laitokseen raaka-aineiden syöttämistä varten. Tämä selkeä fyysinen yhteys viittaa vahvaan tekniseen yhteyteen, mutta on edelleen erittäin tärkeää suorittaa perusteellinen arviointi sen varmistamiseksi, että tekninen yksikkö on toiminnan harjoittamisen kannalta välttämätön. Jos näillä kahdella yksiköillä on kuitenkin eri toiminnanharjoittajat, ne katsotaan eri laitoksiksi eri laitoskokonaisuuksissa.

— **Heikompi tekninen yhteys:** Erillinen varasto, jossa säilytetään kemiallisen laitoksen valmiita tuotteita, vaikka laitos sijaitsisikin samassa paikassa. Ilman suoraa fyysistä yhteyttä tai toiminnallista riippuvuutta tekninen yhteys voidaan katsoa heikommaksi.

Rajatapauksissa on ratkaisevan tärkeää tarkastella erityisiä yksityiskohtia ja toiminnallisia seikkoja sen määrittämiseksi, onko tekninen yhteys olemassa. Tästä arvioinnista vastaa asianomainen toimivaltainen viranomainen, joka myös tekee päätöksen siitä, voidaanko useampi kuin yksi tekninen yksikkö katsoa osaksi laitosta teollisuuspäästöportaaliasetuksen mukaista ilmoittamista varten.

Arvioinnin olisi perustuttava laitosten suhteellisen pysyviin kokoonpanoihin, eikä siinä tulisi huomioida tilapäisiä tai poikkeuksellisia järjestelyjä. Esimerkiksi kokoonpanoa, joka on käytössä ainoastaan peruskorjauksen aikana, tai päätöstä, joka perustuu poikkeuksellisiin olosuhteisiin – kuten tilanteeseen, jossa yksi laitos toimittaa toiselle raaka-aineita vain satunnaisesti, kun muut lähteet eivät ole käytettävissä – ei tulisi käyttää laitoksen määrittämisen perusteena. Vaikka laitokset saattavat muuttua ajan mittaan esimerkiksi sulautumisten tai yritysostojen seurauksena, tavoitteena on pitää paikka–laitoskokonaisuus–laitos-rakenne mahdollisimman vakaana ja johdonmukaisena niin, että se kuvastaa paikan tavanomaisia toimintoja.

4.3.2 *Suoranaisesti liittyvät toiminnot*

Teollisuuspäästöportaaliasetuksen ja teollisuuden päästödirektiivin yhteydessä ”suoranaisesti liittyvillä toiminnoilla” tarkoitetaan toimintoja, joita ei ole lueteltu teollisuuspäästöportaaliasetuksen ja teollisuuden päästödirektiivin liitteissä (eli ne eivät edellytä erillistä teollisuuden päästödirektiivin mukaista lupaa). Suoranaisesti liittyvät toiminnot kuitenkin

— ovat toiminnallisesti ja teknisesti sidoksissa samassa paikassa toimivaan laitokseen, eli ne tukevat laitoksen ydintoimintoja tai täydentävät niitä

— todennäköisesti vaikuttavat laitoksen kokonaisympäristövaikutuksiin.

Suoranaisesti liittyvien toimintojen keskeisiä ominaisuuksia ovat muun muassa seuraavat:

— Tuki- tai täydentävä rooli: Suoranaisesti liittyvissä toiminnoissa tavallisesti tarjotaan palveluja tai käsitellään materiaaleja, jotka ovat teollisuuden päästödirektiivin mukaisen laitoksen toiminnan kannalta.

— Vaikutukset ympäristöön: Suoranaisesti liittyvät toiminnot voivat vaikuttaa päälaitoksen päästöihin tai ympäristövaikutuksiin, mutta eivät itse teollisuuden päästödirektiivin mukaisiin toimintoihin. Vaikutusta arvioidessaan toimivaltaisen viranomaisen olisi otettava laitoksen aiheuttamien päästöjen lisääntymisen tai sen päivittäisen toiminnan ympäristövaikutusten lisäksi huomioon myös onnettomuuksien ja vuotojen riski.

— Toiminnolla ei tarvitse olla kiinteää fyysistä yhteyttä laitokseen, jotta se olisi suoranaisesti liittyvä toiminto (kuten on todettu *ympäristöasioiden pääosaston teollisuuden päästödirektiivin 1 luvun täytäntöönpanoa koskevista vastauksista 18. tammikuuta 2019 annetussa koosteessa* ([5])).

Esimerkkejä suoranaisesti liittyvistä toiminnoista:

— suoraan laitokseen yhteydessä olevien raaka-aineiden tai valmiiden tuotteiden varastointi, esimerkiksi säiliöissä tai siiloissa, joista raaka-ainetta tai tuotetta syötetään prosessiin putkistojen välityksellä

— jätevesien käsittelylaitokset, jotka on erityisesti suunniteltu käsittelemään laitoksen jätevesiä

— laitoksen käyttämän sähkön tai lämmön tuotanto paikan päällä.

Jos muu kuin teollisuuspäästöportaaliasetuksen mukainen toiminto ei ole teknisesti sidoksissa laitokseen (esim. teollisuuspaikan hallinnolliset toimistot), sitä ei tulisi katsoa teollisuuspäästöportaaliasetuksen mukaisesti hyväksytyksi suoranaisesti liittyväksi toiminnoksi.

Teknisen yhteyden vahvuus teollisuuspäästöportaaliasetuksen mukaiseen toimintaan on keskeinen erottava tekijä suoranaisesti liittyvän toiminnon ja erillisen laitoksen välillä. Muun muassa seuraavat tekijät olisi otettava huomioon:

— Fyysinen yhteys: Onko toimintojen välillä fyysinen yhteys putkistojen, kuljettimien tai vastaavan infrastruktuurin kautta?

— Toiminnallinen riippuvuus: Onko laitoksen ydintoiminta riippuvaista suoranaisesti liittyvästä toiminnosta?

— Vaikutukset ympäristöön: Onko suoranaisesti liittyvällä toiminnolla merkittävä vaikutus laitoksen kokonaispäästöihin tai ympäristöjalanjälkeen?

Kuten laitosten kohdalla, jää viime kädessä toimivaltaisen viranomaisen ratkaistavaksi, voidaanko toiminto katsoa suoranaisesti liittyväksi toiminnoksi. Niiden olisi otettava huomioon edellä mainitut tekijät määrittäessään, olisiko toiminto ilmoitettava yhdessä teollisuuspäästöportaaliasetuksen mukaisen laitoksen kanssa.

Jos laitos harjoittaa sekä liitteen I mukaisia että muita toimintoja, muista toiminnoista aiheutuvat päästöt ja laitosalueen ulkopuolelle tapahtuvat siirrot olisi jätettävä pois teollisuuspäästöportaaliasetuksen mukaisesti ilmoitettavista tiedoista (ellei ole kyse suoranaisesti liittyvästä toiminnosta). Muiden kuin liitteen I mukaisten toimintojen osuutta ei välttämättä ole mahdollista erottaa ja kvantifioida esimerkiksi silloin, kun muulle kuin liitteen I mukaiselle toiminnolle ei ole näytteenotto-pistettä (jos viemärijärjestelmät ovat erittäin lomittaiset). Tässä tapauksessa voi olla käytännöllistä ja kustannustehokasta ilmoittaa muista kuin liitteen I mukaisista toiminnoista aiheutuvat päästöt yhdessä liitteen I mukaisista toiminnoista aiheutuvien päästöjen kanssa.

5. ESIMERKKEJÄ ERI ALOILTA

Tässä kohdassa esitellään useita esimerkkejä eri aloilta, joiden monimutkaisuus vaihtelee ja jotka havainnollistavat edellä kuvattuja käsitteitä. Monimutkaiset tai vivahteiset tilanteet edellyttävät tapauskohtaista harkintaa ja voivat edellyttää EEA:n tai komission toimivaltaisessa viranomaisessa toimivien lupien myöntäjien kuulemista. EEA:n teollisuuden neuvontapalveluun (Industry Helpdesk) voi ottaa yhteyttä sähköpostiosoitteessa industry.helpdesk@eea.europa.eu.

5.1 **Sähköntuotanto**

Oheisessa esimerkissä (kuva 5.1) esitetään sähköntuotantopaikka, jossa on kaksi suurta polttolaitosta. Se sisältää i) kaksi 100 MW:n yhdistetyn syklin kaasuturbiinia, joista kummankin kapasiteetti on yli 50 MW ja joista kummallakin on oma piippu, ii) polttokattilan, jonka teho on 45 MW ja iii) hätädieselgeneraattorin, jonka kapasiteetti on 10 MW. Ainoa teollisuuspäästöportaaliasetuksen soveltamisalaan kuuluva toiminto tässä esimerkissä on toiminta 1.1 *Polttoaineiden polttaminen laitoksissa, joiden nimellinen kokonaislämpöteho on 50 MW tai enemmän*. Vaikka teknisiä yksiköitä on useita, ne kaikki katsottaisiin osaksi yhtä laitosta, joka puolestaan olisi osa yhtä laitoskokonaisuutta ja yhtä paikkaa. Ohjeita yhteisen piipun periaatteen soveltamisesta (teollisuuden päästödirektiivin 29 artikla) annetaan integroitua E-PRTR- ja LCP-raportointia koskevan käsikirjan (Manual for Reporters for the E-PRTR and LCP Integrated Data Reporting) 2.2.3 kohdassa. Kyseisessä kohdassa selitetään, miten määritetään, voidaanko eri yksiköitä pitää yhdessä suurena polttolaitoksena teollisuuden päästödirektiivin III luvun mukaisesti. Jos yksiköitä pidetään suurena polttolaitoksena, ne olisi ilmoitettava laitoksen osana ja niistä olisi annettava kaikki vaaditut tiedot, kuten nimellinen lämpöteho, energiansyöttö, käyttötunnit tai päästöt.

Tässä esimerkissä hätägeneraattori on suoranaisesti liittyvä toiminto. Sillä on selvä tekninen yhteys teollisuuspäästöportaaliasetuksen mukaiseen toimintaan, koska sen ainoa tarkoitus on tarjota hätävirtaa. Hätägeneraattori ja 45 MW:n kattila, joka sallittaisiin erikseen keskisuurena polttolaitoksena, olisi ilmoitettava laitoksen päästöjen ohella, mutta ei suurten polttolaitosten osana. Kuten teollisuuspäästöportaaliasetuksen liitteessä I todetaan, keskisuuria polttolaitoksia ei tarvitse ilmoittaa erikseen, jos ne ovat osa teollisuuden päästödirektiivin mukaista laitosta.

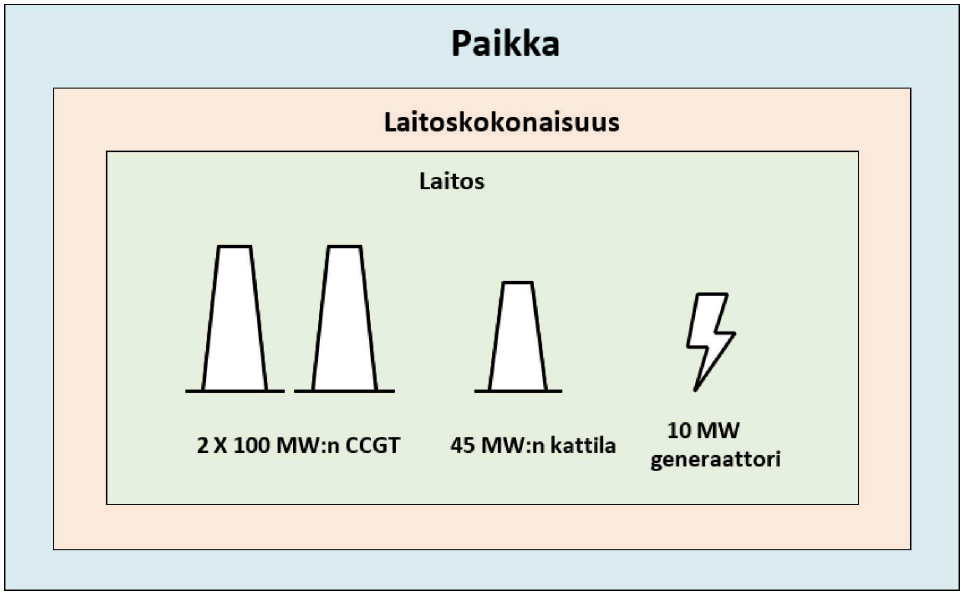
Kuvan 5.2 toisessa sähköntuotannon alan esimerkissä yhdistetyn syklin kaasuturbiineista vastaa eri toiminnanharjoittaja kuin pienemmistä polttoyksiköistä. Siksi tässä esimerkissä on kaksi laitoskokonaisuutta, joista kumpikin koostuu yhdestä laitoksesta. Jos laitokselle on myönnetty puitelupa, joka kattaa kaikki polttoyksiköt, laitos olisi jaettava virtuaalisesti kahteen osaan (kuten toisessa kaaviossa esitetään), mutta vain teollisuuspäästöportaaliasetuksen mukaista ilmoittamista

varten. Kuten ilmoittamista koskevassa käsikirjassa todetaan, laitoskokonaisuudessa 2 olisi laitos, joka suorittaa toimintoa 1.1, koska sen kokonaiskapasiteetti 45 MW + 10 MW ylittää 50 MW:n kynnysarvon. Laitoskokonaisuuden 2 osalta suuria polttolaitoksia ei kuitenkaan ilmoitettaisi laitoksen osina III luvun yhdistämissääntöjen vuoksi, joita sovelletaan ainoastaan yksiköihin, joiden kapasiteetti on vähintään 15 MW.

Toisaalta laitoskokonaisuudessa 1 olisi laitos, joka suorittaa toimintoa 1.1 ja koostuu joko kahdesta 100 MW:n osasta tai yhdestä 200 MW:n osasta. Kyseessä olisi näistä jälkimmäinen vaihtoehto, jos molemmilla yksiköillä on yhteinen piippu tai jos ne on asennettu siten, että toimivaltainen viranomainen arvioi tekniset ja taloudelliset tekijät huomioon ottaen, että niiden savukaasut voitaisiin poistaa yhteisen piipun kautta (teollisuuden päästödirektiivin 29 artikla).

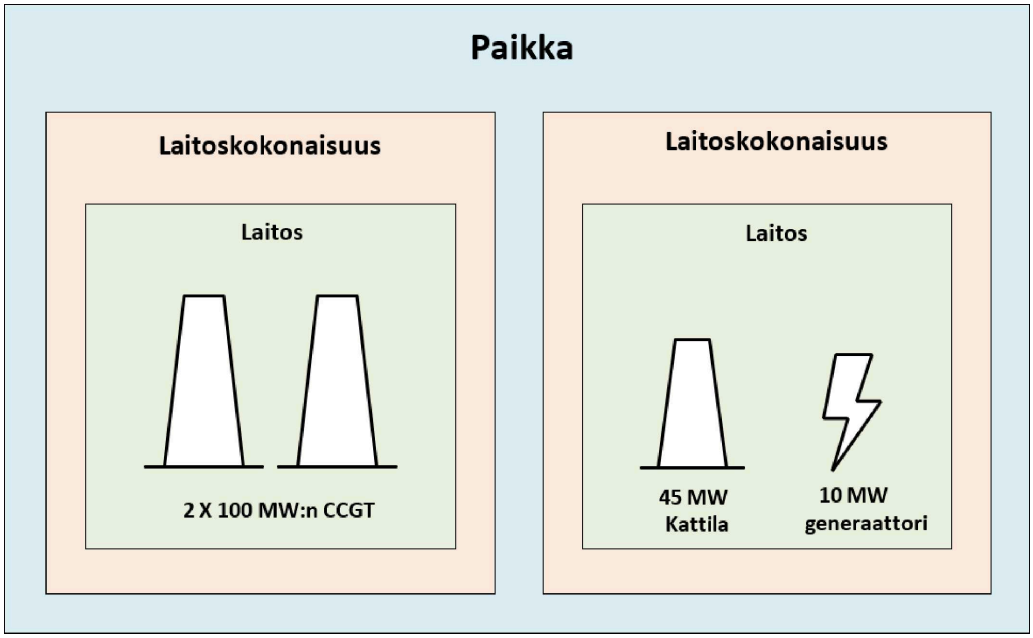
Kuva 5.1

Esimerkki sähköntuotantopaikasta, jossa on yksi toiminnanharjoittaja

Kuva 5.2

Esimerkki sähköntuotantopaikasta, jossa on kaksi toiminnanharjoittajaa

5.2 **Jätesektori**

Tämä esimerkki koostuu jätehuoltolaitoskokonaisuudesta, jossa on kolme teknistä yksikköä: i) kaatopaikka ii) jätteenkäsittely-yksikkö ja iii) biokaasulaitos. Kuvassa 5.3 läheinen kaatopaikka (laitos 1) vastaanottaa käsittelylaitokselta kierrätyskelvotonta jätettä. Se ei ole teknisesti sidoksissa biokaasulaitokseen tai jätteenkäsittelylaitokseen, vaikka se vastaanottaisi niistä jätettä, koska sitä pidetään loppusijoituspaikkana. Koska kaatopaikan päätarkoitus on jätteen loppusijoittaminen, joka eroaa muiden yksiköiden hyödyntämiseen keskittyvistä toiminnoista, se luokitellaan erilliseksi laitokseksi (teollisuuden päästödirektiivin toiminto 5.4).

Laitos 2 on jätteenkäsittelylaitos, joka valmistelee jätettä sekä kaatopaikalle että biokaasulaitokselle ja myös siirtää muuta jätettä ulkopuolisiin kohteisiin. Vaikka se toimittaa raaka-ainetta biokaasulaitokselle, sen toiminta on mekaanista ja biokaasulaitos voisi hankkia jätteitä myös muualta. Koska sen ympäristövaikutus on erityyppinen eikä se ole biokaasun tuotantoprosessin kriittinen osa, sitä pidetään erillisenä laitoksena.

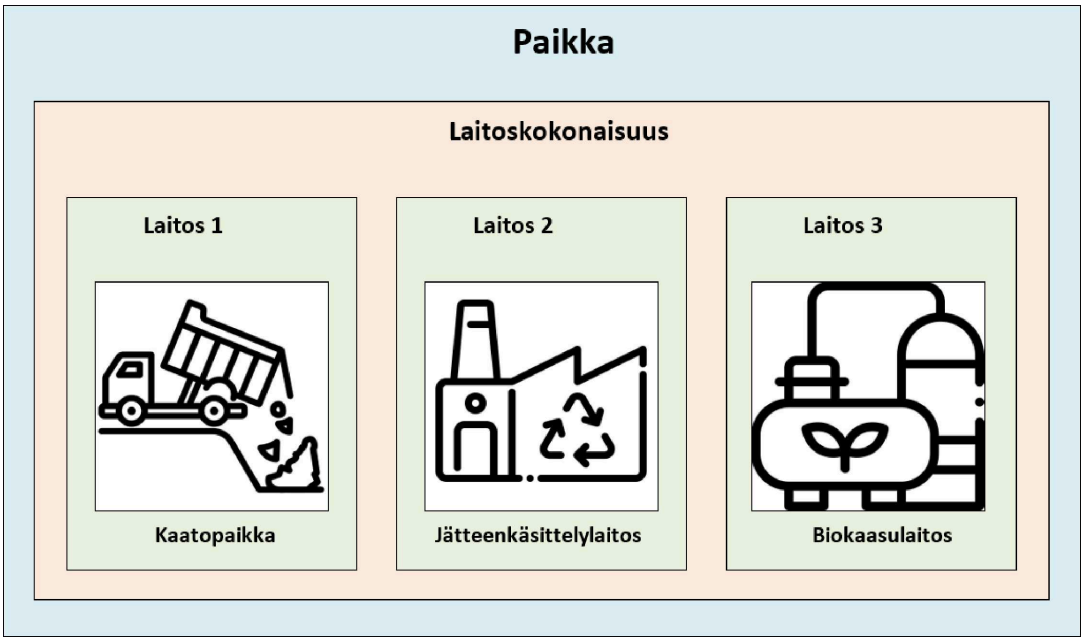
Kuvassa 5.4 esitetyssä vaihtoehtoisessa skenaariossa toiminnanharjoittaja päätti, että jätteenkäsittelylaitoksen tarkoituksena on toimia biokaasulaitoksen esikäsittely-yksikkönä käyttämällä alustavia mädätysyksiköitä, jotka on suunniteltu ainoastaan materiaalin hajoamisen parantamiseksi ja substraatin lämmittämiseksi. Tämä esikäsittely on välttämätöntä mädätysprosessin asianmukaisen toiminnan kannalta, ja siihen kuuluu biologinen prosessi, joka seuraa mekaanista alkukäsittelyä. Siksi tässä skenaariossa jätteenkäsittelylaitos ja biokaasulaitos (teollisuuden päästödirektiivin mukainen toiminto 5.3(a)(i) tai 5.3(b)(i)) ovat teknisesti sidoksissa toisiinsa – ne muodostavat yhden laitoksen.

Nämä kaksi laitosta voivat olla yksi laitoskokonaisuus – tämä riippuu siitä, onko niillä erilliset toiminnanharjoittajat. Kaikkien näiden yksiköiden voidaan katsoa olevan yhden paikan osia.

Ks. 5.5 kohdasta esimerkkejä monimutkaisella teollisella paikalla sijaitsevassa jätevesien käsittelylaitoksessa suoritettavista jäteveden siirroista, joista osa voidaan ilmoittaa jätteeksi.

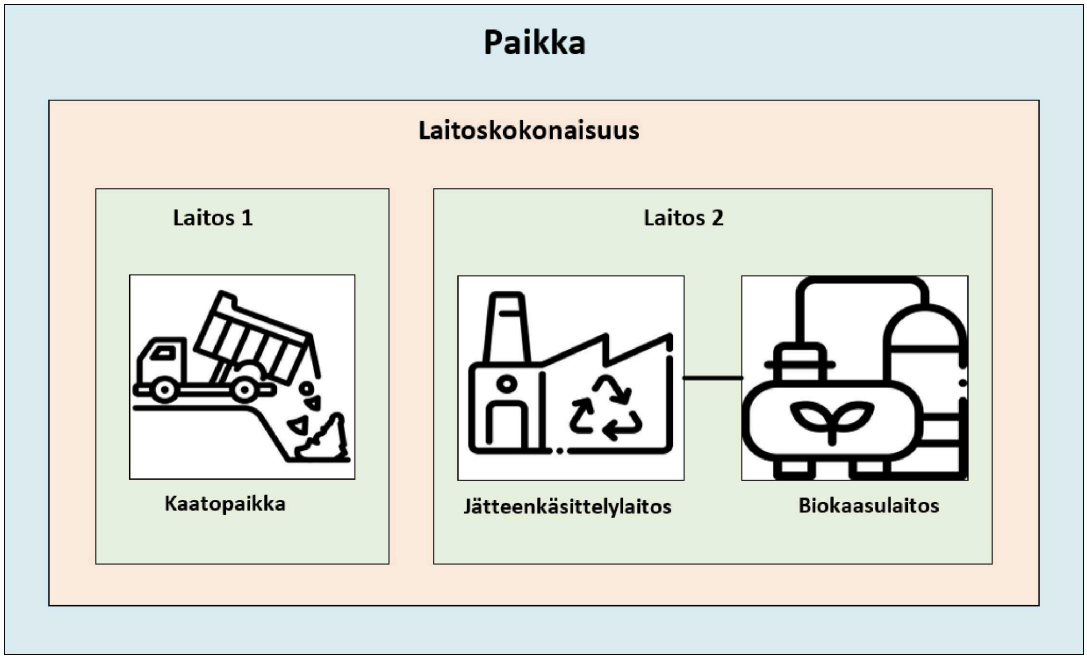
Kuva 5.3

Esimerkki jätehuoltopaikasta, jossa on kolme laitosta

Kuva 5.4

Esimerkki jätehuoltopaikasta, jossa on kaksi laitosta

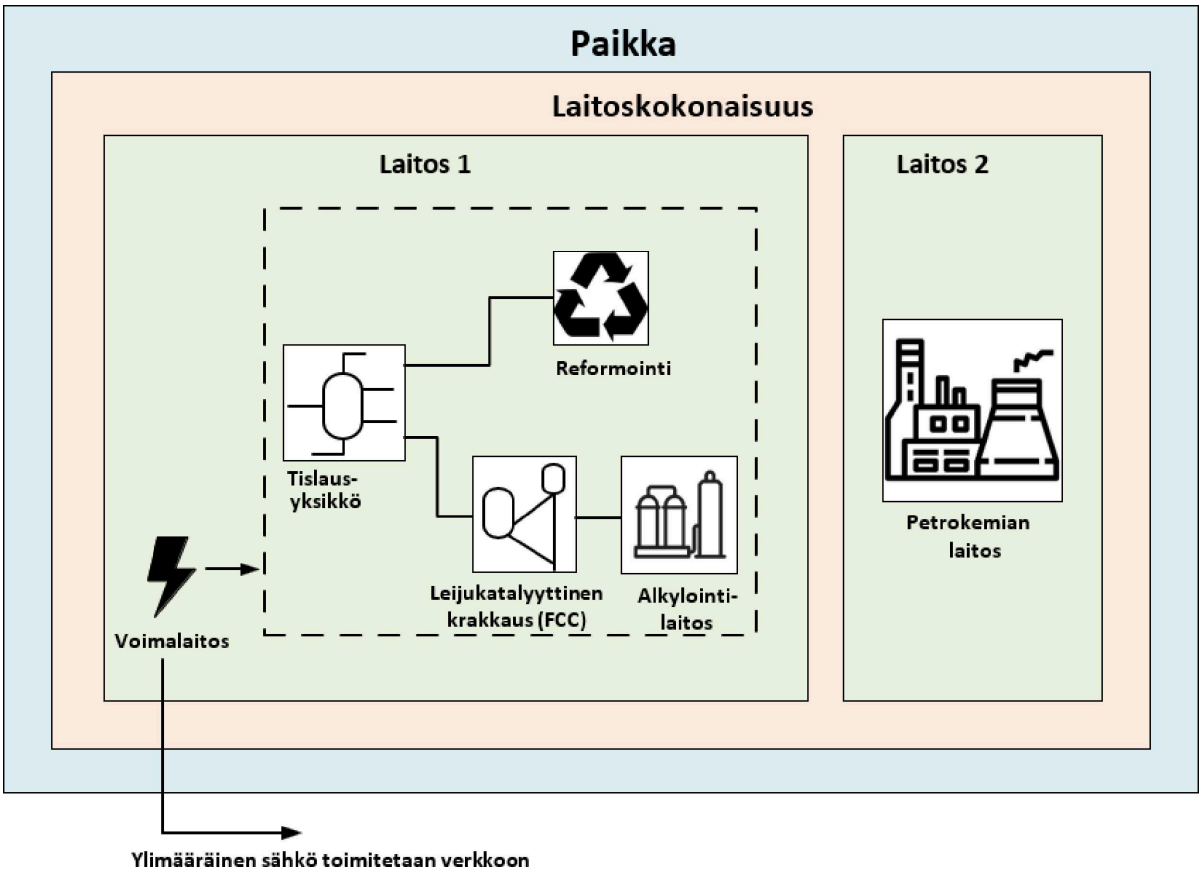
5.3 **Jalostamo ja petrokemiallinen tuotantopaikka**

Kuvan 5.5 esimerkissä on petrokemian laitoksen vieressä sijaitseva jalostamo. Jalostamon osia ovat tislausyksikkö, joka toimittaa tuotetta reformointiyksikölle, ja leijukatalyyttinen krakkausyksikkö, joka puolestaan toimittaa tuotetta alkylointi-laitokselle. Tässä esimerkissä toimivaltainen viranomainen katsoo, että kaikilla näillä teknisillä yksiköillä on vahva tekninen yhteys toisiinsa ja että ne muodostavat siten yhden laitoksen. Jalostamossa oleva voimalaitos tuottaa virtaa jokaiselle jalostuksessa käytetylle tekniselle yksikölle. Vaikka ylimääräinen sähkö viedään jalostamon ulkopuoliseen verkkoon, suurin osa sähköstä tarvitaan jalostamon toimintaan. Voimalaitoksella on näin ollen vahva tekninen yhteys jalostamon toimintaan, ja myös voimalaitoksen katsotaan kuuluvan samaan laitokseen.

Yksi jalostamon toiminnoista on teollisuusbensiinin toimittaminen petrokemian laitokselle. Jalostamolla ja laitoksella on sama toiminnanharjoittaja, mutta erilaiset prosessit. Petrokemian laitoksessa teollisuusbensiini jatkojalostetaan johdannaisiksi, joita käytetään tuotantoketjun loppupäässä kumin, muovien, kuitujen, hartsien jne. valmistukseen. Jalostamon tuottamaa teollisuusbensiiniä lähetetään myös muihin laitoksiin ja muille asiakkaille, ja petrokemian laitoksessa voitaisiin mahdollisesti käyttää muualla tuotettua teollisuusbensiiniä. Arvioinnin tekevä toimivaltainen viranomainen voisi näin ollen pitää teknistä yhteyttä heikkona. Sen vuoksi jalostamoa ja petrokemian laitosta olisi pidettävä erillisinä laitoksina. Esimerkissä näillä laitoksilla on kuitenkin sama toiminnanharjoittaja, joten ne kuuluvat samaan laitoskokonaisuuteen. Koska paikalla ei ole muita laitoskokonaisuuksia, tämä yksi laitoskokonaisuus muodostaa koko tuotantopaikan.

Kuva 5.5

Esimerkki jalostamosta ja petrokemian laitoksesta

5.4 Lääketeollisuuden tuotantopaikka

Kuvan 5.6 esimerkki on tarkoituksellisesti monimutkainen, jotta sillä voidaan havainnollistaa useita käsitteitä.

Laitoskokonaisuus 1 tuottaa lämpöä ja sähköä palamisprosessilla. Lämpö toimitetaan laitoskokonaisuuden 2 reaktoreille. Laitoskokonaisuuden 1 omistaa kokonaisuudessaan ”Energia Oy”. Se sisältää kolme polttoyksikköä (yksiköt 1, 2 ja 3), ja koska kukin niistä on itsenäinen kattila, jolla on erillinen piippu, toimivaltainen viranomainen katsoo ne teollisuuden päästödirektiivin 29 artiklan 2 kohdan mukaisesti erillisiksi teknisiksi yksiköiksi. Kaikki nämä yksiköt ovat teknisesti sidoksissa toisiinsa, joten ne muodostavat yhdessä laitoksen 1. Laitoksen pääasiallisena tarkoituksena on tuottaa virtaa paikan muille laitoksille, ja ylimääräinen sähkö toimitetaan julkiseen verkkoon.

Laitoskokonaisuus 2 on ”Lääke Oy:n” omistama lääketeollisuuden laitoskokonaisuus. Laitoskokonaisuudessa on neljä osayksikköä. Yksikkö 4 ja yksikkö 5 ovat farmaseuttista tuotetta valmistavia reaktoreita. Yksikkö 6 on toiminnallisesti reaktoreihin sidoksissa oleva jätevesien käsittelylaitos ja yksikkö 7 varastoi raaka-aineita. Kaikki nämä yksiköt ovat teknisesti sidoksissa toisiinsa ja ovat välttämättömiä koko laitoskokonaisuuden toiminnan kannalta. Siksi ne kaikki muodostavat yhdessä laitoksen 2.

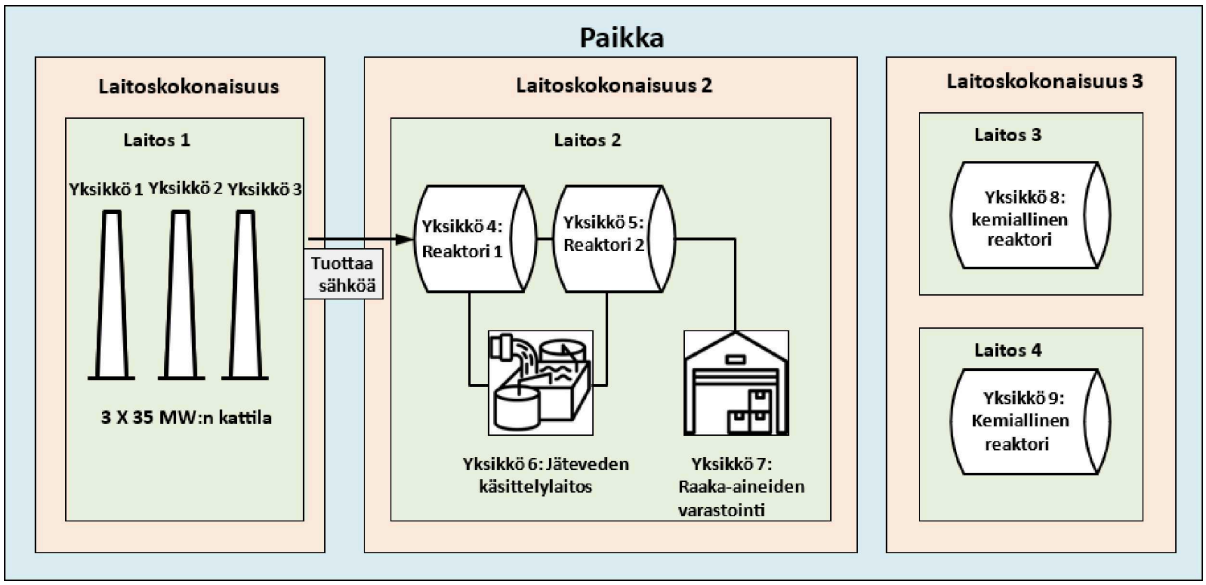
Laitoskokonaisuus 3, jonka omistaa ”Toimitus Oy”, valmistaa biokemiallisia ja orgaanisia liuottimia kemiallisella prosessilla. Niitä käytetään laitoskokonaisuudessa 2, mutta myös muissa paikan ulkopuolisissa yrityksissä. Tässä laitoskokonaisuudessa on kaksi riippumatonta laitosta, jotka eivät ole teknisesti sidoksissa toisiinsa ja joissa käytetään täysin erilaisia kemiallisia prosesseja. Laitos 3 on biokemiallinen reaktori, joka tuottaa biokemiallista liuotinta. Tähän laitokseen kuuluu yksi yksikkö – yksikkö 8. Laitos 4 on kemiallinen reaktori (yksikkö 9), joka jalostaa orgaanista liuotinta.

Energia Oy:n, Lääke Oy:n ja Toimitus Oy:n kolme laitoskokonaisuutta muodostavat yhden paikan, koska nämä kolme yritystä liittyvät toisiinsa luonteeltaan ja harjoittavat toimintaa, jolla on yhteinen tarkoitus – tässä tapauksessa farmaseuttisten tuotteiden valmistus.

Vaikka laitoksella 1 ja laitoksella 2 on tekninen yhteys, niiden toiminnanharjoittajina on kaksi eri oikeushenkilöä (Energia Oy ja Lääke Oy). Tämä tarkoittaa, että vaikka niitä voitaisiin pitää yhtenä laitoksena, ne on ilmoitettava teollisuuspäästöportaaliasetuksen mukaisesti erillisiin laitoskokonaisuuksiin kuuluvina erillisinä laitoksina. Samanlaisia periaatteita sovelletaan monimutkaisempiin kemiantehtaisiin, joissa harjoitetaan useita teollisuuden päästödirektiivin mukaisia toimintoja.

Kuva 5.6

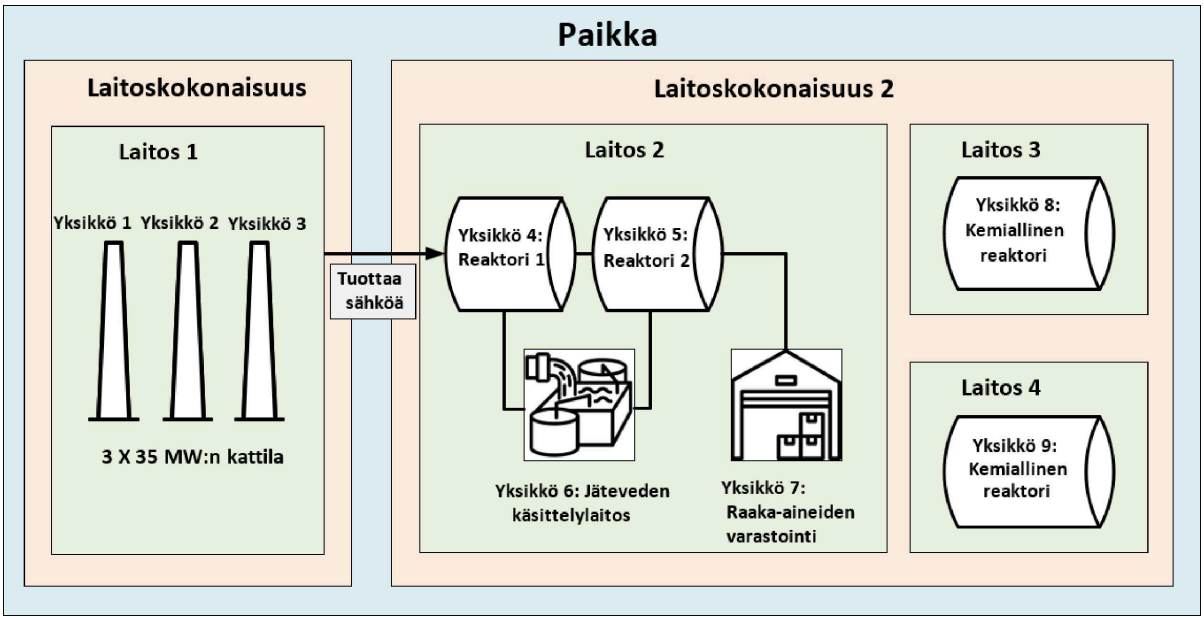
Esimerkki lääketeollisuuden tuotantopaikasta

Kuvassa 5.7 havainnollistetaan kuvan 5.6 tilannetta sen jälkeen, kun Lääke Oy on ostanut yksiköt 8 ja 9 Toimitus Oy:ltä ja ottanut ne haltuunsa, yhdistäen laitoskokonaisuudet 2 ja 3 yhdeksi samalla paikalla toimivaksi laitoskokonaisuudeksi.

Kuva 5.7

Esimerkki lääketeollisuuden tuotantopaikasta toiminnanharjoittajan vaihdoksen jälkeen

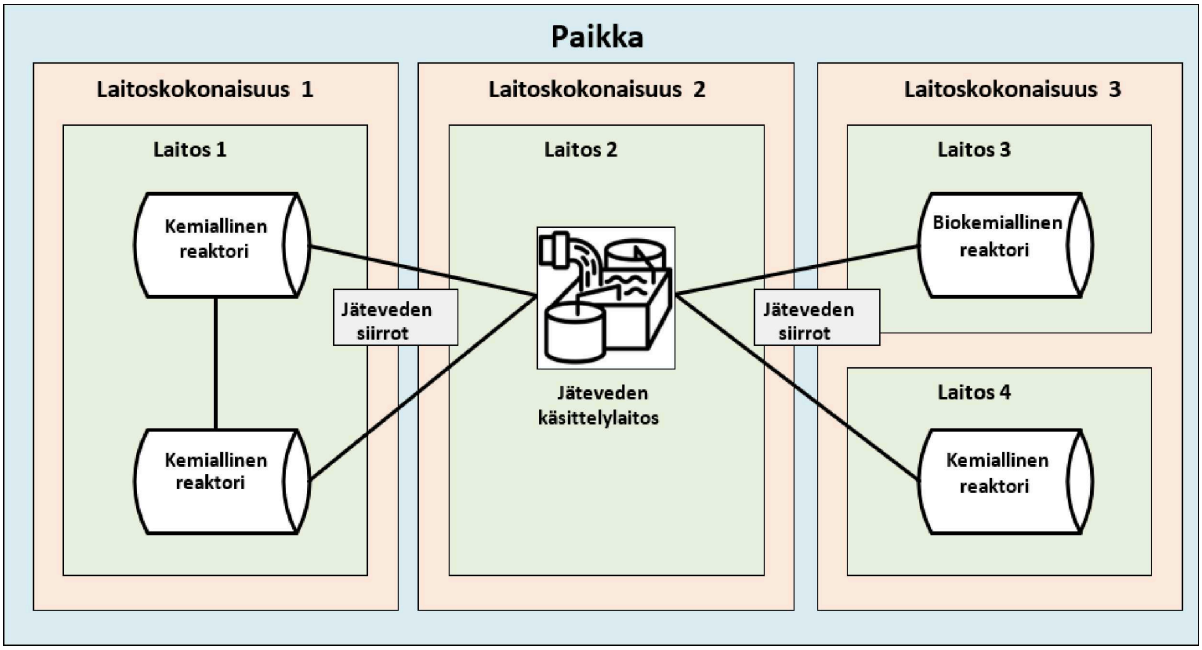
5.5 **Jätevesipäästöjä useista laitoksista samassa paikassa**

Jos itsenäisesti toimiva teollisuusjätevesien käsittelylaitos palvelee useita muita laitoskokonaisuuksia teollisuuspaikalla, jätevesien käsittelylaitos olisi erotettava niistä ja ilmoitettava erillisenä laitoskokonaisuutena ja laitoksena. Tämä koskee esimerkiksi teollisuuden päästödirektiivin mukaista toimintoa 6.11, joka määritellään seuraavasti: ”Erillisessä laitoksessa käsiteltävä jätevesi, joka ei kuulu direktiivin 91/271/EY soveltamisalaan ja jonka on päästänyt II luvun soveltamisalaan kuuluva laitos”. Kuvassa 5.8 havainnollistetaan tätä skenaariota: jätevesien käsittelylaitoksella on eri toiminnanharjoittaja kuin laitoksilla 1, 3 ja 4, joten se muodostaa yhden laitoskokonaisuuden, jossa on yksi laitos. Sen vuoksi epäpuhtauspäästöt olisi ilmoitettava jätevesien käsittelylaitoksen osalta, jos teollisuuspäästöportaaliasetuksen liitteessä II määritellyt epäpuhtauksien kynnysarvot ylittyvät. Muiden laitosten osalta olisi ilmoitettava epäpuhtauksien siirrot, jos ne ylittävät liitteessä II vahvistetut kynnysarvot.

Jos teollisuuspaikan riippumaton jätevesien käsittelylaitos on –epätodennäköisessä tapauksessa – yhdistetty yhdyskuntajätevesien käsittelylaitokseen, jonka asukasvastineluku on yli 100 000 (teollisuuspäästöportaaliasetuksen toiminto 6), on suositeltavaa ilmoittaa se erillisenä laitoksena, koska se voi toimia itsenäisesti. Tässä tapauksessa kaikki jäteveden siirrot laitoksista 1, 3 ja 4 yhdyskuntajätevesien käsittelylaitokseen olisi ilmoitettava epäpuhtauksien siirtoina edellyttäen, että ne ylittävät teollisuuspäästöportaaliasetuksen liitteessä II vahvistetut kynnysarvot.

Kuva 5.8

Esimerkki useiden samassa paikassa toimivien laitosten jätevesipäästöistä, jotka käsitellään itsenäisesti toimivalla jätevesien käsittelylaitoksella

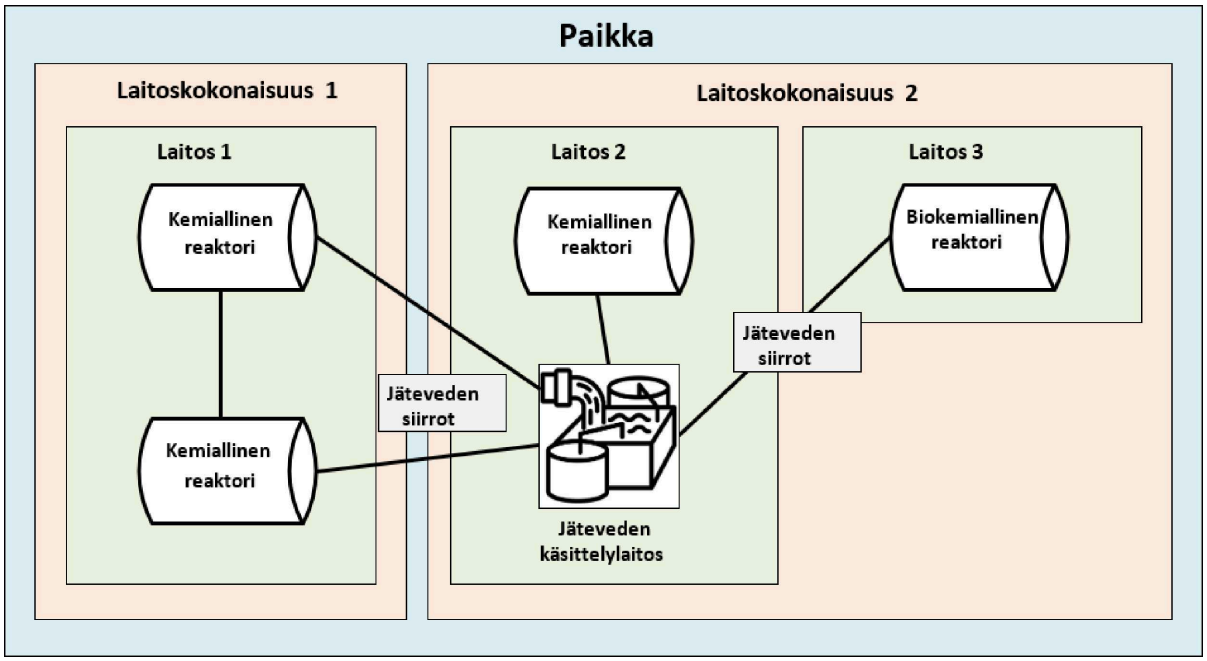

Kuvassa 5.9 näytetään tilanne, jossa jätevesien käsittelylaitos ei ole riippumaton, koska sillä on sama toiminnanharjoittaja kuin muilla teknisillä yksiköillä. Tässä esimerkissä toimivaltainen viranomainen pitää laitoksen 2 teknisten yksikköjen välistä teknistä yhteyttä riittävän vahvana, jotta ne muodostavat yhden laitoksen. Teknistä yhteyttä kemiallisen reaktorin, biokemiallisen reaktorin ja jätevesien käsittelylaitoksen välillä ei kuitenkaan pidetä riittävän vahvana, jotta ne kaikki muodostaisivat yhden laitoksen. Laitoksen 2 kemiallisesta reaktorista tapahtuvia jätevesisiirtoja ei pitäisi ilmoittaa, koska ne katsotaan paikan päällä tapahtuviksi siirroiksi edellyttäen, että jätevesien käsittelylaitos kuuluu teollisuuden päästödirektiivin toiminnon 5.3(a) soveltamisalaan.

Tämä on ollut yleinen käytäntö myös ilmoitettaessa toimintoa 5(c) teollisuuspäästöportaaliasetuksen edeltäjän (asetuksella (EY) N:o 166/2006 käyttöön otetun epäpuhtauksien päästöjä ja siirtoja koskevan eurooppalaisen rekisterin (E-PRTR)) puitteissa, kun jätetyyppi on vastannut direktiivin 2008/98/EY liitteessä I olevien nimikkeiden D 8 ja D 9 määritelmiä. Toisaalta jos jätevesien käsittelylaitos ei kuulu teollisuuden päästödirektiivin toiminnon 5.3(a) tai D8 ja D9 otsakkeen piiriin, jäteveden siirrot laitoksista 1 ja 3 olisi ilmoitettava epäpuhtauksien siirtoina. Kummassakin tapauksessa laitoksen 2 olisi ilmoitettava epäpuhtauspäästöt, jos ne ylittävät teollisuuspäästöportaaliasetuksen liitteessä II vahvistetut kynnysarvot.

Kuva 5.9

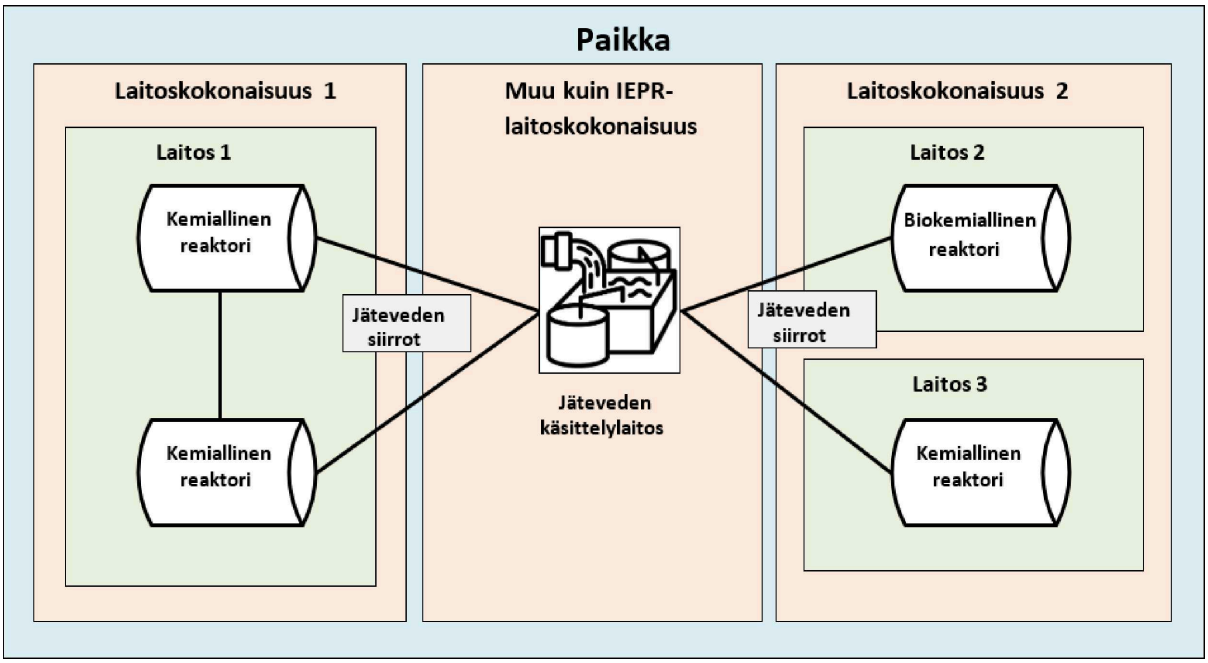
Esimerkki jätevesien käsittelylaitoksesta, joka on teknisesti sidoksissa samassa laitoksessa olevaan yksikköön

Kuvassa 5.10 esitetään skenaario, jossa teollisuuspaikkaan kuuluu (koska se on toiminnallisesti sidoksissa paikan muihin yksiköihin) yhdyskuntajätevesien käsittelylaitos, joka palvelee alle 100 000:ta asukasvastinetta mutta suorittaa muita kuin teollisuuden päästödirektiivin ja teollisuuspäästöportaaliasetuksen mukaisia toimintoja. Laitokset 1, 2 ja 3 ilmoittaisivat jätevetensä epäpuhtauksien siirtoina. Jätevesien käsittelylaitoksesta veteen päästettäviä epäpuhtauksia ei kuitenkaan pitäisi ilmoittaa teollisuuspäästöportaaliasetuksen mukaisesti, koska kyseinen jätevesien käsittelylaitos ei kuulu sen soveltamisalaan.

Kuva 5.10

Esimerkki kahden laitoksen jätevesipäästöistä riippumattoman toiminnanharjoittajan ylläpitämään muuhun kuin teollisuuden päästödirektiivin tai teollisuuspäästöportaaliasetuksen mukaiseen jätevesien käsittelylaitokseen

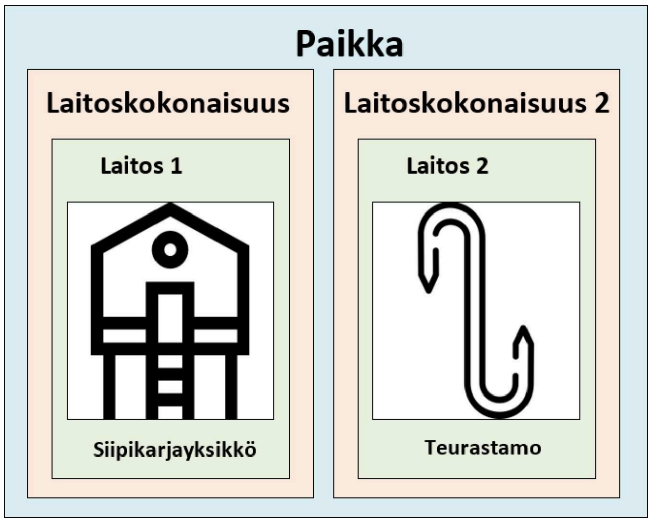

5.6 **Siipikarjan tai sikojen tehokasvatuslaitokset ja teurastamot**

Teurastamot sijaitsevat usein tehomaatalouden laitosten läheisyydessä. Kuvassa 5.11 havainnollistetaan tätä skenaariota, jossa teurastamoa johtaa ”Teurastamo Oy” ja siipikarjatilaa ”Siipikarja Oy”. Vaikka nämä tekniset yksiköt olisivat tiiviisti sidoksissa toisiinsa, niitä pidettäisiin silti kahtena erillisenä laitoskokonaisuutena (laitoskokonaisuus 1 ja 2) teollisuuspäästöportaaliasetuksen mukaista ilmoittamista varten, koska niillä on eri toiminnanharjoittajat.

Kuva 5.11

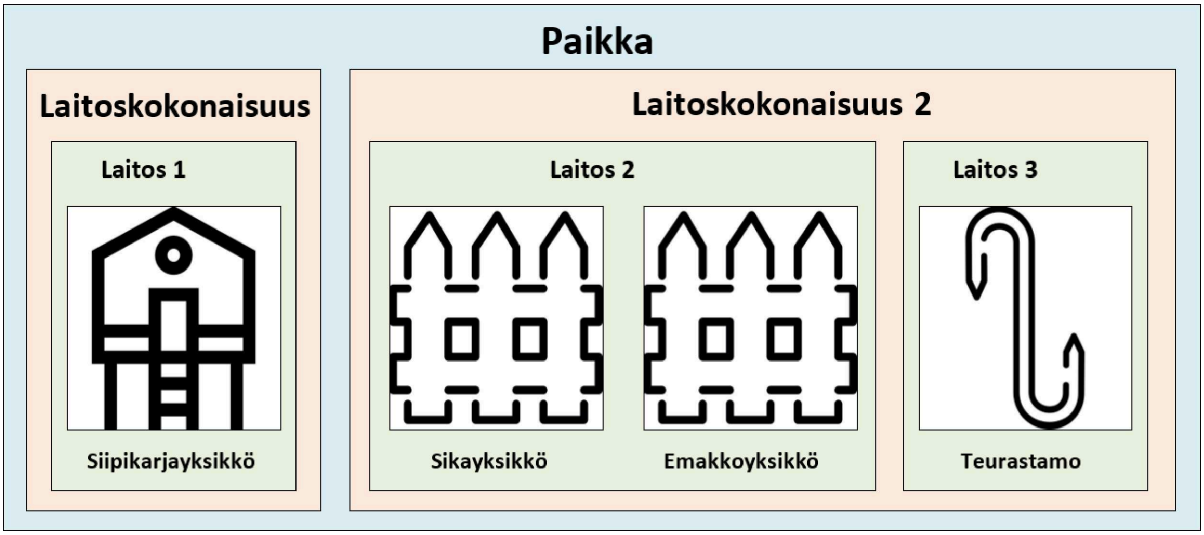
Yksinkertainen esimerkki tehosiipikarjankasvatuksesta ja läheisestä teurastamosta

Jos Teurastamo Oy kuitenkin perustaisi sikojen tehokasvatusyksikön ja emakkoyksikön teurastamon läheisyyteen, näitä yksiköitä pidettäisiin yhtenä laitoskokonaisuutena, kuten kuvassa 5.12 esitetään. Tässä tilanteessa sika- ja emakkoyksiköt ja teurastamo voisivat olla yksittäisiä laitoksia samassa laitoskokonaisuudessa riippuen siitä, miten vahvaksi toimivaltainen viranomainen on niiden teknisen yhteyden määritellyt.

Kuva 5.12

Monimutkaisempi esimerkki teollisesta karjankasvatus- ja jalostuspaikasta eri toiminnanharjoittajilla

5.7 **Muut kuin teollisuuden päästödirektiivin mukaiset alat ja toiminnot**

5.7.1 *Keskisuuret polttolaitokset*

Teollisuuspäästöportaaliasetuksessa, teollisuuden päästödirektiivissä ja direktiivissä (EU) 2015/2193 (keskisuuria polttolaitoksia koskeva direktiivi) on erilaiset ilmoittamista koskevat vaatimukset. Teollisuuspäästöportaaliasetuksen vaatimuksia sovelletaan erityisesti isompiin keskisuuriin polttolaitoksiin, joiden lämpöteho on 20–50 MW, jos ne eivät kuulu teollisuuden päästödirektiivin liitteen I soveltamisalaan. Näihin laitoksiin sekä pienempiin keskisuuriin polttolaitoksiin sovelletaan keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin mukaisia säännöllisen ilmoittamisen vaatimuksia, jotka sisältävät yhdistetyt tiedot toteutuneista päästöistä, polttoaineiden tyypeistä ja käytetyistä määristä sekä kapasiteetista.

Teollisuuspäästöportaaliasetuksessa säädettyjen ilmoitusvaatimusten mukaan isommat keskisuuret polttolaitokset (20–50 MW), jotka muodostavat yhden laitoksen, ilmoitetaan erikseen vain silloin, kun ne eivät ole osa teollisuuden päästödirektiivin mukaista laitosta. Jos paikassa on laitos, joka kuuluu teollisuuspäästöportaaliasetuksen soveltamisalaan mutta **ei** teollisuuden päästödirektiivin soveltamisalaan, paikan keksisuuret polttolaitokset, joiden nimellinen lämpöteho on 20–50 MW, on ilmoitettava erillisenä laitoksena. Ks. 5.7.3 kohdan esimerkki, jossa avolouhoksen, joka ei kuulu teollisuuden päästödirektiivin liitteen I soveltamisalaan, teholähteenä on keskisuuri polttolaitos.

Kaikki keskisuurten polttolaitosten yksittäiset tekniset yksiköt olisi ilmoitettava keskisuuren polttolaitoksen osina. Päästöt olisi ilmoitettava laitoksen tasolla. Teollisuuspäästöportaaliasetuksen mukaisesta keskisuurten polttolaitosten laitoskokonaisuudesta ilmoitettavien laitosten määrä riippuu 4.3.2 kohdassa selostetuista teknisistä yhteyksistä. Useat keskisuuret polttolaitokset, jotka muodostavat yhdessä laitoksen, jonka nimellinen lämpöteho on yli 50 MW, harjoittavat teollisuuden päästödirektiivin toimintoa 1.1, ja ne olisi ilmoitettava laitoksena eikä keskisuurina polttolaitoksina.

Kun tietoja ilmoitetaan EU:n teollisuuslaitosten rekisteriin, sellaisia keskisuuria polttolaitoksia, joilla on yhteinen piippu, pidetään laitoksen osana. Keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin mukaan polttolaitokset on yhdistettävä, jos niillä on yhteinen piippu tai jos ”tällaisten keskisuurten polttolaitosten savukaasut voitaisiin toimivaltaisen viranomaisen arvioinnin mukaan tekniset ja taloudelliset tekijät huomioon ottaen poistaa yhteisen piipun kautta”, kuten direktiivin 4 artiklassa todetaan. Tämä menettely on jossain määrin linjassa suurten polttolaitosten osien määritelmän ja ilmoittamisen kanssa, mutta kutakin toimintoa määrittävät erilaiset kapasiteettikynnykset (eli 20–50 MW:n tai yli 50 MW:n lämpöteho) olisi otettava huomioon. ”Laitosta” ei ole määritelty keskisuuria polttolaitoksia koskevassa direktiivissä. Toiminnanharjoittajan määritelmä on kuitenkin sama kuin teollisuuspäästöportaaliasetuksessa. Laitoskokonaisuudet olisi sen vuoksi määriteltävä toiminnanharjoittajan velvollisuuksien perusteella, kuten tässä asiakirjassa tehdään laitoskokonaisuuden laajuuden osalta, ja näin ollen laitoskokonaisuuksiin kuuluvat laitokset määritellään näiden velvollisuuksien perusteella.

Keskisuurten polttolaitosten osalta laitoskokonaisuuksien ja laitosten suhde on teollisuuspäästöportaaliasetuksen mukaisessa ilmoittamisessa tyypillisesti yksi yhteen. Keskisuurella polttolaitoksella voi kuitenkin olla useita laitoksen osia, jotka ilmoitetaan EU:n teollisuuslaitosten rekisteriin.

5.7.2 *Maanalainen kaivoslouhinta ja siihen liittyvä toiminta, mukaan lukien raakaöljyn tai kaasun tuotanto joko maalla tai merellä (jos ne eivät kuulu teollisuuden päästödirektiivin liitteen I soveltamisalaan)*

Ohjeen tämä luku koskee laitoksia, jotka eivät kuulu teollisuuden päästödirektiivin toiminnon 3.6 piiriin.

Maanalaisessa kaivoslouhinnassa ja siihen liittyvässä toiminnassa laitoskokonaisuuksissa on tyypillisesti vain yksi laitos, joka määräytyy toiminnanharjoittajan perusteella. Poikkeuksena voisi olla tilanne, jossa on lähekkäin useita kaivoksia, esimerkiksi eri materiaaleja varten, joiden toiminnasta vastaa sama yritys. Koska näiden kaivosten välillä ei ole teknistä yhteyttä, niitä voitaisiin pitää yhtenä laitoskokonaisuutena, joka kattaa kaksi laitosta.

Öljy- ja kaasutoiminnoissa laitoskokonaisuuksissa on yleensä vain yksi laitos. Yksi öljy- ja kaasukenttä, jossa on useita saman yrityksen ylläpitämiä porauskaivoja tai -lauttoja, olisi luokiteltava yhdeksi laitokseksi, olettaen että niiden välillä on tekninen yhteys ja porauskaivot i) käyttävät yhteistä infrastruktuuria (esim. putkistot, käsittelylaitokset, varastosäiliöt, soihdutusjärjestelmät) ii) toimivat yhtenä yksikkönä saman toiminnanharjoittajan alaisuudessa ja iii) ovat toiminnallisesti riippuvaisia toisistaan (toisin sanoen yhden porauskaivon toiminta vaikuttaa toisen päästöprofiiliin). Jos toiminnanharjoittajia on useita, öljy- ja kaasukenttä määrittää paikan, jossa katsottaisiin toimivan useita laitoskokonaisuuksia. Jos eri porauskaivojen välillä ei kuitenkaan ole teknistä yhteyttä, niitä voidaan pitää erillisinä laitoksina. Teknisen yhteyden olemassaolon määrittäminen on tässäkin tapauksessa toimivaltaisen viranomaisen tehtävä.

5.7.3 *Avokaivoslouhinta ja louhinta (jos ne eivät kuulu teollisuuden päästödirektiivin liitteen I soveltamisalaan ja jos kaivannaistoimien kohteena varsinaisesti olevan alueen pinta-ala on vähintään 25 hehtaaria)*

Tämä ohje koskee laitoksia, jotka eivät kuulu teollisuuden päästödirektiivin toiminnon 3.6 piiriin.

Kaivoslouhinnassa ja muussa toiminnassa laitoskokonaisuuksissa on tyypillisesti vain yksi laitos. Poikkeuksena olisi tilanne, jossa laitoskokonaisuudessa on useampi kuin yksi louhintarintaus, joista louhitaan erityyppisiä materiaaleja, tai laitoskokonaisuus on alun perin kattanut yhden hyödyntämisalueen (esimerkiksi louhoksen) tiettyä mineraalia ja toisen hyödyntämisalueen toista mineraalia varten. On syytä huomata, että uuden teollisuuden päästödirektiivin toiminnon 3.6 määritelmä on ”Seuraavien malmien louhinta teollisessa mittakaavassa, mukaan lukien käsittely laitosalueella, kuten jauhaminen, koon valvonta, rikastaminen ja jalostaminen: bauksiitti, koboltti, kromi, kulta, kupari, litium, lyijy, mangaani, nikkeli, palladium, platina, rauta, sinkki, tina ja volframi”. Jos toimivaltaiset viranomaiset laativat kriteerit, joilla määritetään teollisuuden päästödirektiivin toimintoa 3.6 harjoittavan laitoksen laajuus ja rajat ja joita voidaan soveltaa maanalaiseen kaivoslouhintaan ja avolouhintaan, jotka eivät sisälly liitteeseen I, näitä kriteerejä voidaan johdonmukaisuuden vuoksi soveltaa myös muihin kuin teollisuuden päästödirektiivin piiriin kuuluviin kaivoksiin.

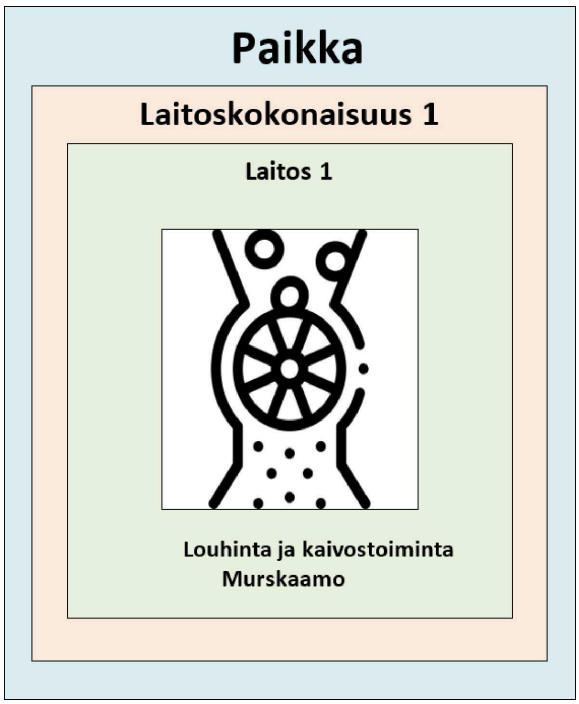
Tyypilliseen louhostoimintaan kuuluu kiviaineksen irrottaminen porauksen ja räjäytyksen avulla. Louhos on teollisuuspäästöportaaliasetuksen mukainen laitos, ja sen pääasialliset toiminnot ovat avolouhinta ja louhinta (jos ne eivät kuulu teollisuuden päästödirektiivin liitteen I soveltamisalaan), eli se kuuluu teollisuuspäästöportaaliasetuksen toimintoon 5. Louhospaikalla on usein murskaamo, joka voi olla kiinteä tai liikkuva. Kiinteä murskaamo katsottaisiin laitoksen osaksi ja sen päästöt olisi ilmoitettava (ks. kuva 5.13).

Lisäksi paikassa voi olla energialähde, kuten polttoyksikkö, joka tuottaa virtaa laitoskokonaisuuden eri toimintoihin. Jos tämä polttolaitos katsotaan teollisuuspäästöportaaliasetuksen mukaiseksi toiminnoksi (esim. keskisuureksi polttolaitokseksi), sitä kohdellaan erillisenä teollisuuspäästöportaaliasetuksen mukaisena laitoksena ([15]) (kuten kuvassa 5.14 esitetään).

Luonnollisesti jos voimalaitoksesta vastaisi eri toiminnanharjoittaja, se muodostaisi toisen laitoskokonaisuuden, jossa olisi yksi laitos. Jos voimalaitoksen teho olisi suurempi kuin 50 MW, se luokiteltaisiin toimintoon 1.1 (*polttoaineiden polttaminen laitoksissa, joiden nimellinen kokonaislämpöteho on 50 MW tai enemmän*). Vaihtoehtoisesti jos voimalaitoksen teho olisi alle 20 MW, se ei kuuluisi teollisuuspäästöportaaliasetuksen soveltamisalaan.

Kuva 5.13

Kaaviokuva tyypillisestä louhostoiminnasta

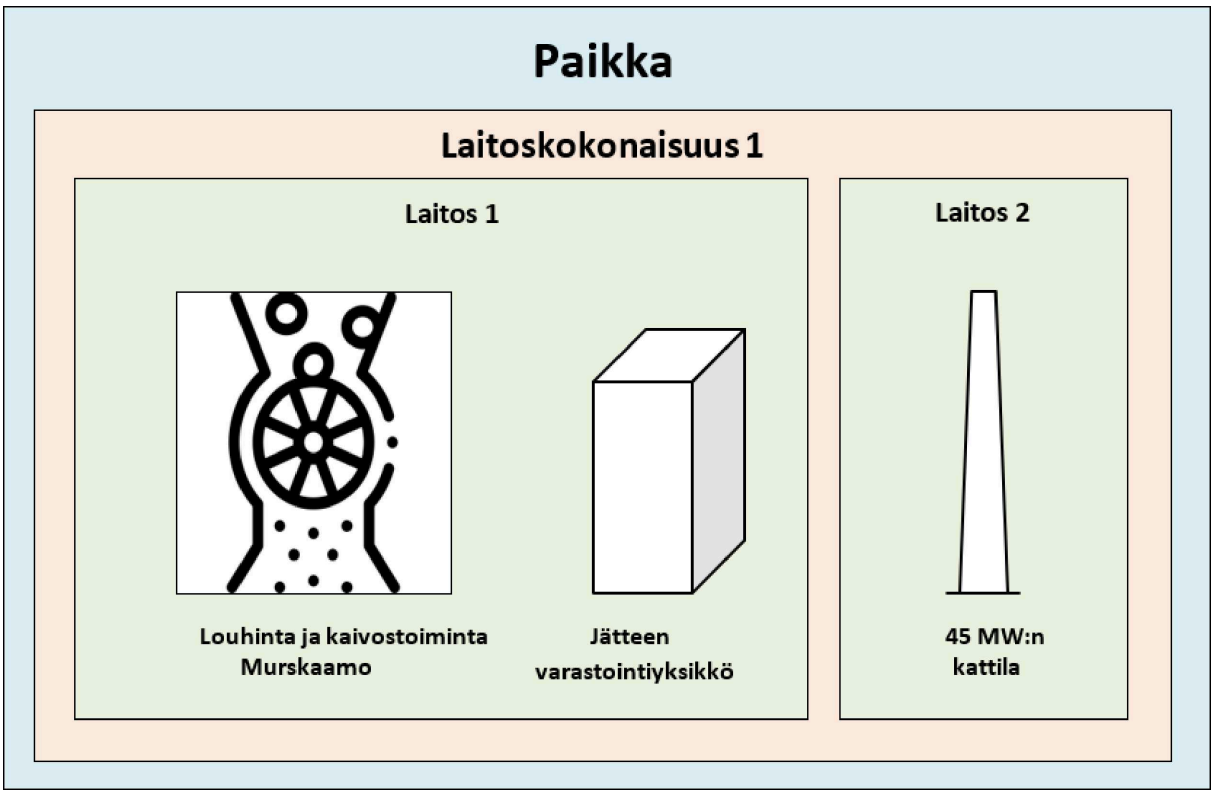
* Kuvan 5.13 kuvake on tarkoitettu vain havainnollistavaksi.

([15]) Keskisuuret polttolaitokset, jotka ilmoitetaan teollisuuspäästöportaaliasetuksen mukaisesti, määritellään seuraavasti: ”Direktiivin (EU) 2015/2193 2 artiklassa tarkoitetut toiminnot (jos ne eivät kuulu direktiivin 2010/75/EU liitteen I soveltamisalaan). […] joiden polttoaineteho on vähintään 20 MW mutta pienempi kuin 50 MW.” Keskisuuria polttolaitoksia ei ilmoiteta, jos ne sisältyvät teollisuuden päästödirektiivin liitteeseen I. Jos ne kuitenkin ovat muun kuin teollisuuden päästödirektiivin mukaisen toiminnon energialähde (kuten 5.7.3 kohdassa), ne olisi ilmoitettava sellaisina, kunhan niiden nimellinen lämpöteho on 20–50 MW.

Paikassa voi olla myös tavanomaisen jätteen varastointiyksikkö, johon kerätään jätettä paikan eri toiminnoista (ks. kuva 5.14), mutta tämä ei ole teollisuuspäästöportaaliasetuksen mukainen toiminto, joten sitä ei pidetä erillisenä laitoksena. Jos jäteyksikkö olisi kuitenkin tarkoitettu vaarallisen jätteen, kuten jäteöljyjen, keräämiseen ja sen kapasiteetti olisi vähintään 50 tonnia, se kuuluisi teollisuuden päästödirektiivin toimintoon 5.5 ja muodostaisi erillisen laitoksen teollisuuspäästöportaaliasetuksen mukaista ilmoittamista varten, paitsi jos se kuuluisi kaivannaisteollisuuden jätehuollosta annetun direktiivin 2006/21/EY soveltamisalaan.

Kuva 5.14

Kaavio tyypillisestä louhoksesta, jossa on voimalaitos ja tavanomaisen jätteen varastointiyksikkö

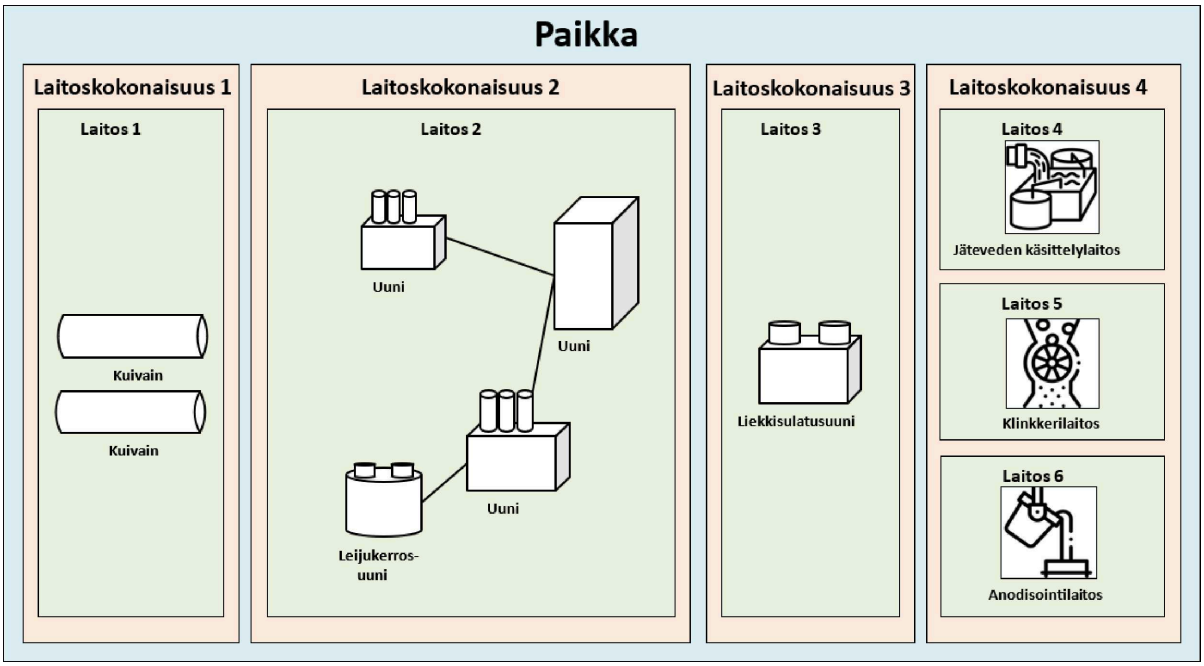

Kuvassa 5.15 havainnollistetaan monimutkaista avolouhintatoimintaa, jossa on neljä eri toiminnanharjoittajaa ja siten neljä laitoskokonaisuutta. Laitoskokonaisuus 1 koostuu kahdesta teknisestä yksiköstä, jotka muodostavat yhden laitoksen ja joita hallinnoi yritys A. Laitoskokonaisuus 2 sisältää neljä teknisesti sidoksissa olevaa yksikköä, joita hallinnoi yritys B. Laitoskokonaisuudessa 3 on yksi itsenäisesti toimiva tekninen yksikkö, jota hallinnoi yritys C. Laitoskokonaisuudessa 4 on kolme laitosta (joiden yksiköiden välillä ei ole teknistä yhteyttä), joita hallinnoi yritys D.

Lisäksi paikassa voidaan käyttää erilaisia liikkuvia laitteita eri laitoskokonaisuuksissa eri aikoina. Koska kyse on liikkuvista yksiköistä, niiden päästöjä ei kuitenkaan pitäisi sisällyttää minkään tietyn laitoksen ilmoituksiin.

Kuva 5.15

Esimerkki monimutkaisesta avolouhintatoiminnasta

5.7.4 *Yhdyskuntajäteveden käsittelylaitokset (joiden kapasiteetti on 100 000 asukasvastinelukua tai suurempi)*

Yhdyskuntajäteveden käsittelylaitosten osalta laitoskokonaisuuksissa on tyypillisesti vain yksi laitos. Samalla yrityksellä voisi kuitenkin olla erillistä, mutta yhdyskuntajäteveden käsittelylaitokseen liittyvää lietteen tai kaatopaikkasuotoveden vastaanotto- ja käsittelytoimintaa samassa laitoskokonaisuudessa. Tässä tapauksessa laitoskokonaisuudessa olisi vähintään kaksi laitosta.

Jos teollisuuslaitoksen toiminnanharjoittaja omistaa yhdyskuntajäteveden käsittelylaitoksen (tai jos sen jätevesien käsittelylaitos toimii myös yhdyskuntajäteveden käsittelylaitoksena), ne olisi suositeltavaa ilmoittaa kahtena eri laitoksena. Teollisuuslaitoksen olisi tällöin ilmoitettava epäsuora päästö (epäpuhtauksien siirto) yhdyskuntajäteveden käsittelylaitokseen (edellyttäen, että siirto ylittää teollisuuspäästöportaaliasetuksen liitteessä II vahvistetut kynnysarvot).

5.7.5 *Rehuruokintaan perustuva vesiviljely, jonka vuotuinen tuotantokapasiteetti on yli 500 tonnia*

Laitoskokonaisuuksien määritelmään sovelletaan samaa periaatetta kuin epäpuhtauksien päästöjä ja siirtoja koskevan eurooppalaisen rekisterin perustamisesta annetun asetuksen mukaisessa ilmoittamisessa (ks. 4.2 kohta). Vesiviljelylaitoksissa on tavallisesti useita saman toiminnanharjoittajan hallinnoimia aitauksia, uoma-altaita tai altaita. Laitoksilta edellytetään tiettyä maantieteellistä läheisyyttä, jotta niitä pidettäisiin samana laitoskokonaisuutena. Kyseessä voi olla esimerkiksi useita verkkoaltaita saman saaren edustalla sijaitsevassa lahdessa, jos ne kuuluvat samalle toiminnanharjoittajalle. Saaristossa pienten saarten rannikolla eri paikoissa sijaitsevat verkkoaltaat, joista kalat toimitetaan samaan paikkaan, katsottaisiin myös samaksi laitoskokonaisuudeksi, jos niillä on sama toiminnanharjoittaja.

Tätä toimintoa määritettäessä kapasiteetin kynnysarvoa sovelletaan laitoksen tasolla. Sen vuoksi olisi oltava varovainen määritettäessä yhden laitoskokonaisuuden muodostavien laitosten lukumäärää, jotta laitos ei tahattomasti jää alle teollisuuspäästöportaaliasetuksen liitteessä I vahvistetun kapasiteetin kynnysarvon. Siksi ”teknisen yhteyden” määritelmä on tärkeä (ks. 4.1 kohta). Meriviljelyyn käytettävässä laitoskokonaisuudessa teknisellä yhteydellä tarkoitetaan sitä, että useat verkkoaltaat, aitaukset tai yksiköt ovat fyysisesti tai toiminnallisesti sidoksissa toisiinsa esimerkiksi yhteisen infrastruktuurin (ruokinta- ja vesijärjestelmien sekä seurannan) tai logistiikan (esimerkiksi keskitetyn rehun varastoinnin, kemikaalien käsittelyn, korjuun ja jätehuollon) kautta ja että niitä hallinnoidaan yhtenä tuotantotoimintana.

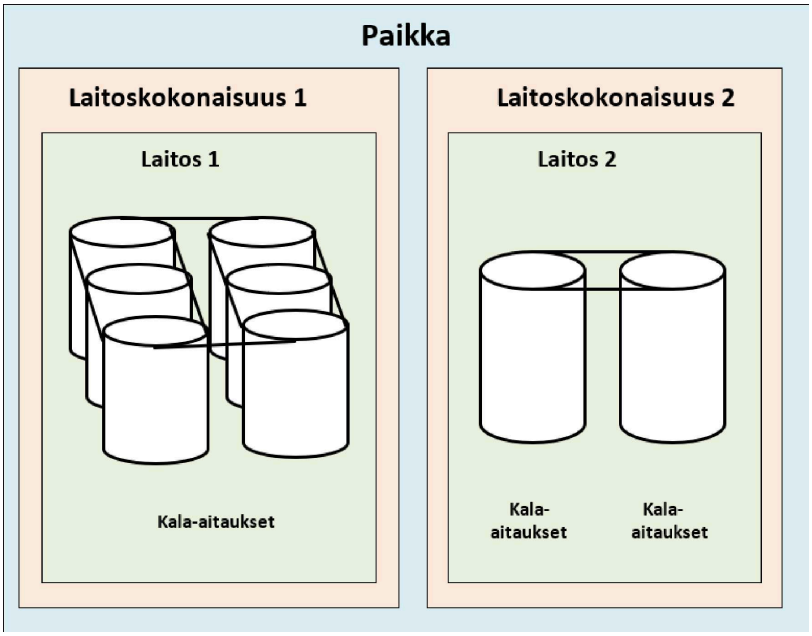
Vaikka eri vesieläinlajit voivat aiheuttaa erilaisia ympäristöongelmia, niiden esiintyminen ei yksinään ole pätevä syy jakaa sama laitoskokonaisuus useisiin laitoksiin, koska toiminnon kuvaus ei liity lajeihin. Vesiviljelytoiminnassa voi esiintyä tapauksia, joissa yksi yritys omistaa aitauksia, joista osa jaetaan (tilapäisesti) toisen yrityksen/toiminnanharjoittajan kanssa. Tällöin aitaukset on katsottava yhdeksi laitoskokonaisuudeksi niiden omistuksen perusteella. Omistaja vastaisi tällöin kaikkien sen karsinoita käyttävien toiminnanharjoittajien päästöjen ilmoittamisesta. Termin ”omistaja” käyttö tässä

yhteydessä on poikkeus termin ”toiminnanharjoittaja” yleisestä käytöstä tässä ohjeasiakirjassa. Jos toimivaltainen viranomainen päättää määrittää päästöt toiminnanharjoittajan puolesta teollisuuspäästöportaaliasetuksen 6 artiklan 9 kohdan mukaisesti, toiminnanharjoittajien ei tarvitse tehdä sitä itse ja ilmoittaa niitä omille viranomaisilleen.

Kuvassa 5.16 esitetään skenaario, jossa kaksi toiminnanharjoittajaa hoitavat kumpikin kalanviljelylaitosta, jossa on eri määrä yksittäisiä kala-aitauksia. Nämä aitaukset on tyypillisesti kiinnitetty toisiinsa, joten niillä on tekninen yhteys ja ne muodostavat vesiviljelyalalla laitokseksi kutsuttavan yksikön. Kuvassa 5.17 sen sijaan esitetään hieman erilainen skenaario, jossa laitokset 1 ja 2 ovat saman yrityksen omistuksessa, mutta niissä voi olla muille yrityksille kuuluvia kaloja. Kuten edellä selitettiin, nämä laitokset kuuluvat yhteen laitoskokonaisuuteen (laitoskokonaisuus 1) omistajuuden perusteella. Tämän lisäksi kuvassa 5.17 on myös eri yrityksen käyttämä suuri kala-allas, joka muodostaa erillisen laitoskokonaisuuden.

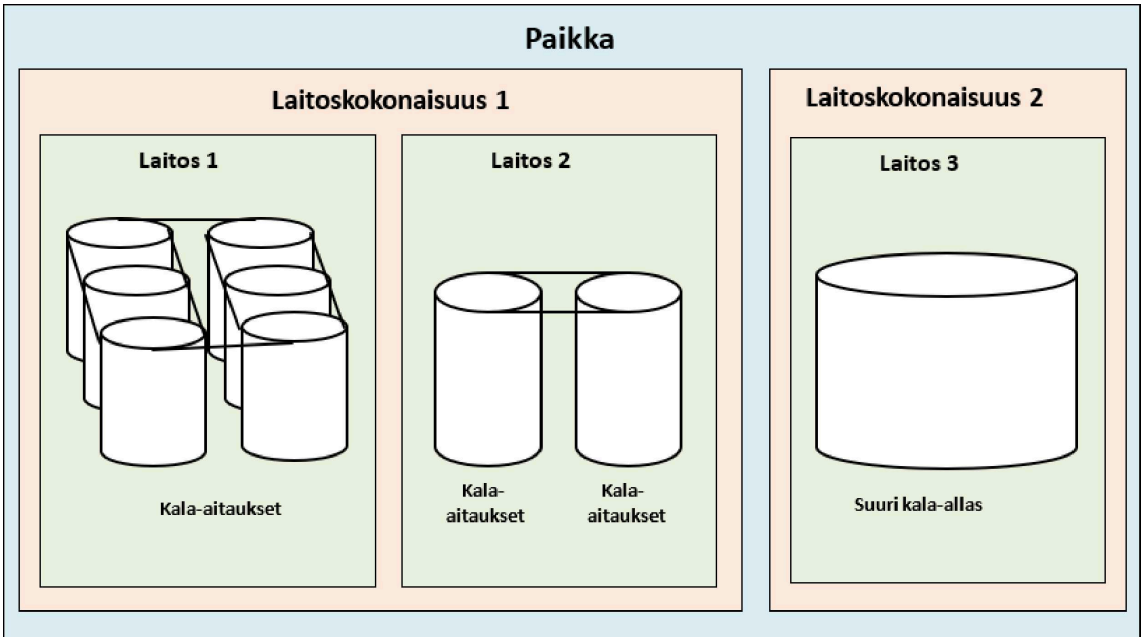
Kuva 5.16

Esimerkki merellä sijaitsevasta kalanviljelylaitoksesta, jossa on kaksi toiminnanharjoittajaa

Kuva 5.17

Esimerkki merellä sijaitsevasta kalanviljelylaitoksesta, jossa on enemmän kuin yksi toiminnanharjoittaja

5.7.6 *Laitokset, joissa rakennetaan ja/tai puretaan laivoja tai maalataan laivoja tai poistetaan niistä maali ja joihin mahtuu 100 metriä pitkiä tai pidempiä laivoja*

Tämä toiminto (teollisuuspäästöportaaliasetuksen toiminto 8) kattaa hyvin erilaisia prosesseja (eli rakentamisen, purkamisen, maalauksen tai maalin poiston). Useimmissa tapauksissa laitoksessa suoritetaan vain yhtä näistä prosesseista. Tämä johtaa tyypillisesti siihen, että tämän toiminnon laitoskokonaisuuksissa on tyypillisesti vain yksi laitos. Yhden toiminnanharjoittajan omistamassa hyvin suuressa kompleksissa voi kuitenkin olla eri osioita näitä toimintoja varten (esimerkiksi yksi osio alusten rakentamista varten ja toinen niiden maalaamista varten, joista molempiin mahtuu 100 metriä pitkiä tai pidempiä laivoja). Tässä tapauksessa laitoskokonaisuuden osalta olisi ilmoitettava kaksi laitosta, koska niiden ympäristövaikutukset ovat erilaiset eivätkä niiden prosessit liity toisiinsa.

5.7.7 *Veden elektrolyysi vedyn tuotantoa varten teollisessa mittakaavassa – teollisuuden päästödirektiivin liitteen I soveltamisalaan kuulumattomat laitokset*

Tämä toiminto kattaa laitokset, joissa suoritetaan veden elektrolyysiä, joka ei kuulu teollisuuden päästödirektiivin mukaiseen toimintoon 6.6 (määritelmän mukaan ”Veden elektrolyysi vedyn tuotantoa varten, kun tuotantokapasiteetti ylittää 50 tonnia päivässä”). Toimivaltaisten viranomaisten olisi käytettävä laitosten määrittelyyn samoja kriteerejä kuin toiminnon 6.6 piiriin kuuluvien laitosten osalta, koska toiminto on sama ja vain kapasiteetin kynnysarvot ovat erilaiset.

6. PÄÄTELMÄT

Tässä ohjeasiakirjassa annetaan yksityiskohtaisia tietoja siitä, miten tietojen ilmoittajien olisi määritettävä ja ilmoitettava teollisuuspäästöportaaliasetuksen piiriin kuuluvat paikat, laitoskokonaisuudet ja laitokset. Asiakirjassa korostetaan teollisuuspäästöportaaliasetuksen ja teollisuuden päästödirektiivin edellyttämää, INSPIRE-asetukseen perustuvaa hierarkkista raportointirakennetta, jonka tavoitteena on helpottaa paikka- ja ympäristötietojen yhdistämistä päätöksentekoa varten.

Ohjeissa selitetään paikkojen, laitoskokonaisuuksien ja laitosten väliset erot ja suhteet, mukaan lukien teknisten yksiköiden, kiinteiden laitosten ja suoranaisesti liittyvien toimintojen määrittämisperusteet. Niissä käsitellään myös monimutkaisia kysymyksiä, joita herää määritettäessä, milloin useat laitokset olisi katsottava yhden laitoskokonaisuuden osaksi teknisten yhteyksien ja toiminnallisten riippuvuuksien perusteella.

EU:n teollisuuslaitosten rekisterin vuoden 2022 tietoaineiston analyysi paljastaa, että useimmissa laitoskokonaisuuksissa on vain yksi laitos, joskin tässä on jäsenvaltioiden välillä joitakin eroja.

Monimutkaiset tilanteet edellyttävät tapauskohtaista harkintaa ja voivat edellyttää EEA:n tai komission toimivaltaisessa viranomaisessa toimivien lupien myöntäjien kuulemista. EEA:n teollisuuden neuvontapalveluun (Industry Helpdesk) voi ottaa yhteyttä sähköpostiosoitteessa industry.helpdesk@eea.europa.eu.